

Dr Roman Stec

**Dokumentacja
naukowa**

Warszawa 2014

Załącznik 1

Informacja dotycząca zainteresowań naukowych oraz działalności naukowej i dorobku naukowo-badawczego doktora Romana Steca adiunkta w Zakładzie Turystyki i Rekreacji Instytutu Nauk o Zdrowiu Wydziału Przyrodniczego UPH w Siedlcach.

1. Ogólne informacje (życiorys).

Urodziłem się 26 października 1955 r. w Brodnicy woj. kujawkopomorskie. Po ukończeniu szkoły podstawowej w 1970 r. w Brodnicy rozpocząłem naukę w Zasadniczej Szkole Górniczej Kopalni Węgla Kamiennego w Gliwicach, którą ukończyłem w 1973 r. w zawodzie monter układów elektronowych i automatyki przemysłowej górnictwa podziemnego. W 1973 r. rozpocząłem naukę w Technikum Mechaniczno-Elektrycznym w Inowrocławiu w zawodzie technik elektromechanik. Technikum ukończyłem w 1976 r. (matura). Przez drugą połowę 1976 r. i pierwszą połowę 1977 r. przygotowywałem się do egzaminów wstępnych na Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Po zdaniu egzaminów wstępnych w roku akademickim 1977/78 kontynuowałem naukę na WPiA UMK w Toruniu i po zaliczeniu pierwszego roku przeniósłem się na drugi rok na WPiA Uniwersytetu Warszawskiego, który ukończyłem w 1981 r. (absolutorium), a pracę magisterską obroniłem w 1983 r. pod kierunkiem prof. dr hab. Sylwestra Zawadzkiego. Po ukończeniu studiów rozpocząłem pracę w organach administracji rządowej i pracowałem jako urzędnik tych organów do chwili przejścia na emeryturę tj. do 30 czerwca 2009 roku i przez 32 lata pracy/służby pełniłem różne funkcje służbowe m.in naczelnika wydziału, zastępcy dyrektora biura oraz dyrektora biura.

2. Przebieg pracy zawodowej oraz osiągnięcia w działalności naukowej, dydaktycznej i zawodowej.

Praca w szkołach wyższych była moją pracą dodatkową, ponieważ od momentu skończenia studiów do 30 czerwca 2009 roku pracowałem jako urzędnik organów administracji rządowej - organów podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz Prezesowi Rady Ministrów. W okresie ponad 32 lat pracy zawodowej/służby w administracji rządowej zajmowałem różne stanowiska służbowe naczelnika wydziału, zastępcy dyrektora biura oraz kierownika jednostki organizacyjnej (dyrektora biura). W trakcie pracy urzędniczej

pracowałem również w komórkach prawnych na stanowisku legislatora, kierownika komórki prawnej, w obsłudze prawnej itp. W trakcie podnoszenia kwalifikacji zawodowych, m.in. w 1993 r. ukończyłem Podyplomowe Studium Zagadnień Legislacyjnych na WPiA Uniwersytetu Warszawskiego. Od 1 lipca 2009 roku praca w szkołach wyższych jest moją pracą podstawową. Obok pracy zawodowej od lat studenckich istotne dla mnie były zainteresowania związane z uprawianiem łowiectwa, jak również z ochroną przyrody. Po studiach utrzymywałem (tak jak i w trakcie studiów) kontakty z Panem prof. dr hab. Leonem Łustaczem, pracownikiem naukowym WPiA UW, który zainspirował mnie do publikowania artykułów związanych z problematyką prawną ochrony przyrody i łowiectwa, i od 1985 r. zaczęły pojawiać się pierwsze artykuły w Lesie Polskim czy też w Łowcu Polskim. Jeszcze w trakcie studiów do tych działań zachęcał mnie również Pan prof. dr hab. Andrzej Stelmachowski, z którym miałem w ramach studiów wykłady z prawa rolnego. Pan prof. dr hab. Paweł Czechowski również zmobilizował mnie do działalności naukowo-publicystycznej. Był to faktycznie początek moich zainteresowań naukowych prawną problematyką ochrony przyrody, łowiectwa i później ochrony środowiska. W tym też okresie powstało ponad pięćdziesiąt artykułów z tą problematyką związanych, ale inne aspekty działalności naukowej również zaczęły mnie interesować, przede wszystkim prawo administracyjne i rolne, europejskie oraz cywilne. W latach 1994-1995 przygotowywałem materiały do pierwszej monografii pt. „Prawo łowieckie – omówienie ustawy”, która ukazała się w 1996 r., były to początki prac badawczych w ramach rozprawy doktorskiej, którą obroniłem w dniu 15 maja 2000 r. w ramach Instytutu Nauk Prawno-Administracyjnych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Rada Naukowa tegoż Instytutu nadała mi stopień doktora nauk prawnych w dniu 15 maja 2000 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Gospodarka łowiecka a wykonywanie prawa własności” opublikowanej przez Wydawnictwo Świat pt. „Prawo łowieckie dla leśników i myśliwych” w 2001 r. Rozprawę doktorską przygotowywałem pod kierunkiem naukowym Pana prof. zw. dr hab. Pawła Czechowskiego. Recenzentami przewodu doktorskiego byli: Pan prof. zw. dr hab. Andrzej Stelmachowski oraz Pan prof. zw. dr hab. Aleksander Lichorowicz.

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych podjąłem dodatkowe zatrudnienie w niepublicznych i publicznych szkołach wyższych:

- 2000-2003 – Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie na stanowisku adiunkta;
- 2000-2001 – Wydział Leśny SGGW w Warszawie – zlecenie;
- 2001-2003 – Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. R. Łazarskiego w Warszawie – adiunkt;
- 2003-2007 – Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie – adiunkt;

- 2007-2008 – Wyższa Szkoła Administracyjno-Społeczna w Warszawie – adiunkt;
- od 1.10. 2005 – Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych Instytut Administracji Samorządu i Prawa – adiunkt - akt mianowania oraz od 1 listopada 2013 roku, adiunkt w Zakładzie Turystyki i Rekreacji Wydziału Przyrodniczego UPH,-w latach 2009-2011 pełniłem obowiązki dyrektora Instytutu Administracji, Samorządu i Prawa;
- 2008 –2011 Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa i Ochrony w Warszawie – adiunkt – umowa o pracę;
- od 1.09. 2009 r. WPiA Uniwersytet Rzeszowski adiunkt-umowa o pracę do 30.09. 2012r., i od 1.10.2012 r. do 30.09.2013 r., umowa o dzieło oraz od 1. 10. 2013 r. połowa etatu do 30.09.2014 r., umowa na czas określony-drugi etat.

W działalności dydaktycznej prowadzę zajęcia z prawoznawstwa, prawa administracyjnego, postępowania administracyjnego, sądownoadministracyjnego, postępowania egzekucyjnego, organów ochrony prawnej, legislacji administracyjnej i zasad tworzenia prawa, prawa ochrony środowiska, prawa europejskiego, europejskiego prawa ochrony środowiska i prawa cywilnego. W szkołach, w których pracuję i pracowałem, prowadziłem wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, seminaria magisterskie i licencjackie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunku Prawo i Administracja. Od 2000 r. pod moim kierunkiem napisało prace licencjackie 129 osób, które ukończyły studia pierwszego stopnia oraz 31 magistrantów, którzy również obronili prace magisterskie i ukończyli studia drugiego stopnia. W latach 2009-2011 pełniłem obowiązki dyrektora Instytutu Administracji Samorządu i Prawa Wydziału Zarządzania UPH w Siedlcach.

3. Zainteresowania naukowe.

Przedmiotem moich zainteresowań naukowych są: prawo ochrony środowiska, prawne aspekty funkcjonowania organów bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz policji administracyjnych, prawo administracyjne, europejskie prawo administracyjne, postępowanie administracyjne i sądownoadministracyjne, prawo wodne, prawo leśne, europejskie prawo ochrony środowiska, europejskie prawo ochrony przyrody i prawo łowieckie oraz prawna ochrona zasobów leśnych w prawie europejskim. Ponadto w kręgu moich zainteresowań znajduje się afrykańskie prawo łowieckie i afrykańskie prawo ochrony przyrody. Bliskie mi są również nauka i historia administracji w aspekcie dydaktycznym i naukowym oraz prawo cywilne w zakresie szkód powodowanych przez zwierzęta łowne i prawnie chronione w

uprawach i plonach rolnych oraz w lasach. Interesuję się również prawem międzynarodowym publicznym i międzynarodowym prawem ochrony środowiska. Przedstawione przeze mnie zainteresowania naukowe stanowiły podstawę wyboru tematu przyszłej rozprawy doktorskiej. Zamiarem moich badań były zagadnienia prawa własności w prawie łowieckim. Efektem tego są moje publikacje książkowe dotyczące prawa łowieckiego oraz kilkadziesiąt artykułów z tą problematyką związanych do 15 maja 2000 r. Swoje zainteresowania naukowe rozszerzyłem o problematykę dostosowania polskiego prawa łowieckiego do prawa Unii Europejskiej. Efektem tych działań było przygotowanie rozprawy doktorskiej pod kierunkiem prof. dr hab. Pawła Czechowskiego pt. „Gospodarka łowiecka a wykonywanie prawa własności”, którą obroniłem przed Radą Naukową Instytutu Nauk Prawnoadministracyjnych Wydziału Prawa i Administracji UW. W rozprawie tej w aspekcie porównawczym przedstawiłem funkcjonowanie prawnych modeli łowiectwa we Włoszech, Wielkiej Brytanii oraz Norwegii. Dysertacja doktorska pt. „Gospodarka łowiecka a wykonywanie prawa własności” obejmowała analizę prawa własności w aspekcie obowiązywania prawa łowieckiego. Własność uważana była i jest za najszersze prawo posiadania, korzystania oraz rozporządzania rzeczą, pobierania pożytków i dochodów z niej. Polskie prawo cywilne posługuje się pojęciem prawa własności w sensie ściśle rzeczowym. Nie można jednak twierdzić, że prawo własności, a w tym i własności rolniczej, nie jest niczym ograniczone. W polskim prawie cywilnym granice wykonywania własności wynikają z określonych ustaw, zasad współżycia społecznego, a nawet ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa. Z tego też względu na gruncie własności rolniczej ukształtowała się specyficzna treść tego prawa. Wzrost prawa własności daje rolnikowi poczucie stabilizacji, pewności sytuacji prawnej oraz świadomość perspektywicznego myślenia w zakresie rozporządzania ziemią, a nawet planowania przyszłości majątkowej rodziny. W polskim porządku prawnym obowiązują przepisy ustawowe ograniczające prawo własności rolniczej i naruszające istotę prawa własności, co stwierdził TK w wyroku z 10 lipca 2014 roku. Należy do nich m.in. ustawa Prawo łowieckie. System łowiecki w Polsce zbudowany jest na następujących zasadach:

- istnieniu obwodów łowieckich,
- prawie wykonywania polowania tylko przez członków Polskiego Związku Łowieckiego (PZŁ),
- własności zwierzyny należącej do Skarbu Państwa,
- prawie polowania należącym do Skarbu Państwa.

System ten ogranicza prawo własności rolniczej i także narusza jego istotę, ponieważ rolnik nie może wydzierżawić swojej własności np. na cele wykonywania polowania. Ustawa

– Prawo łowieckie z 13 października 1995 r. (Dz. U. Nr 147, poz. 714 z późn. zm.) przyjęła system polegający na tym, iż obwody łowieckie polne wydzierżawia starosta, a leśne (będące własnością Skarbu Państwa) – administracja Lasów Państwowych (dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych). Prawa i obowiązki związane z wykonywaniem własności rolniczej w kontekście prowadzonej gospodarki łowieckiej skłoniły autora do napisania niniejszej rozprawy. Jest ona próbą odpowiedzi na następujące pytania: Czy gospodarka łowiecka narusza prawo własności rolniczej i czy to prawo ogranicza? Jakie są gwarancje prawne dla rolników, rekompensujące im te ograniczenia? Czy obowiązujący model organizacyjno-prawny gospodarki łowieckiej w Polsce w związku z przyszłym członkostwem w Unii Europejskiej nawiązuje do standardów tam przyjętych w tym zakresie? Książka ta składa się z rozdziałów omawiających model organizacyjno-prawny gospodarki łowieckiej; prawo wykonywania polowania; zadania administracji rządowej i samorządowej w zakresie łowiectwa oraz zasady udzielania zezwoleń; zadania PZŁ w zakresie wykonywania prawa własności i gospodarki łowieckiej; podstawy prawne tworzenia obwodów łowieckich; problematykę prawną szkód łowieckich. Jej celem jest również wykazanie, iż własność rolnicza podlega szczególnej ochronie, a służy jej system odszkodowawczy, którego zasady są określone w art. 46 i następnych przepisów Prawa łowieckiego. Trzeba zaznaczyć, że dotychczas w literaturze przedmiotu problematyka ta nie była omawiana. Jest ona trudna i konfliktogenna. Pojawia się w praktyce między rolnikiem a myśliwym wykonującym polowanie albo między rolnikiem a dzierżawcą lub zarządcą obwodu łowieckiego. Zaprezentowana poniżej analiza problemu wykazała, że mimo ograniczenia prawa własności rolniczej przez wykonywanie polowania oraz łowiecką działalność gospodarczą, istnieją mało skuteczne instrumenty prawne chroniące interesy rolnika z woli polskiego ustawodawcy. Z rozdziału poświęconego harmonizacji polskiego prawa łowieckiego z prawem Unii Europejskiej wynika, że polskie prawo łowieckie nie jest sprzeczne z prawem UE. Zasady obowiązujące w prawie łowieckim krajów UE obowiązują w Polsce od dawna, np. system szkolenia myśliwych kończony egzaminem państwowym, powiązanie prawa wykonywania polowania z przynależnością do ogólnokrajowych organizacji myśliwych, krzewienie zasad ochrony przyrody i zwierzyny. Wymienione przykłady świadczą, iż polskie prawo łowieckie zawiera wiele nowoczesnych rozwiązań prawnych, służących głównie ochronie środowiska, w którym bytuje zwierzyna. W książce tej w bardzo szeroki sposób wykorzystano opracowania W. Radeckiego, A. Dzieciółowskiego, K. Morowa, A. Szpunara, P. Czechowskiego, A. Stelmachowskiego, M. Korzyckiej, R. Paczuskiego oraz L. Jastrzębskiego, które zawierają poglądy doktryny dotyczące prawnych aspektów łowiectwa,

własności rolniczej, ochrony przyrody i środowiska. Analiza tych opracowań pozwoliła mi na ugruntowanie mojej wiedzy na temat prawa łowieckiego, jak również reprezentowania poglądów zbieżnych z tymi, które prezentują wymienieni autorzy. Po 15 maja 2000 r. moje zainteresowania naukowe koncentrują się przede wszystkim wokół prawa europejskiego, prawa administracyjnego, polskiego prawa łowieckiego, prawa łowieckiego państw europejskich, prawa ochrony środowiska, prawa cywilnego oraz legislacji administracyjnej. W ramach tych badań powstało kilka monografii takich jak: „Łowiectwo w prawie polskim i europejskim” Warszawa 2002, „Zasady gospodarki łowieckiej” Warszawa 2002, „Prawo łowieckie dla leśników i myśliwych” część I Warszawa 2001 – recenzenci prof. dr hab. Andrzej Stelmachowski i prof. dr hab. Aleksander Lichorowicz, „Łowiectwo w prawie europejskim” Warszawa 2006 – recenzenci prof. dr hab. Paweł Czechowski i prof. dr hab. Jerzy Paśnik, praca zbiorowa red. naukowa Jolanta Bucińska, Dorota Strus, Roman Stec „Rola samorządu terytorialnego w prawnym systemie ochrony środowiska” – recenzent, prof. dr hab. Marek Chmaj, „Studia nad ustrojoznawstwem i administracją” praca zbiorowa – red. naukowa prof. dr hab. Jacek Zieliński Siedlce 2007 – recenzent prof. dr hab. Andrzej Chodubski, red. naukowa R. Stec „Prawne formy działania administracji publicznej” Warszawa 2008 – recenzent prof. dr hab. Jerzy Paśnik i prof. dr hab. Krzysztof Warchałowski, R. Stec, I. Rosińska, A. Dajnowska „Postępowanie administracyjne i sądownoadministracyjne” Warszawa 2007 – recenzent prof. dr hab. Krzysztof Warchałowski oraz „Prawo administracyjne część ogólna” redakcja naukowa prof. dr hab. Marek Chmaj Warszawa 2003 – recenzent prof. dr hab. Jacek Sobczak – rozdział I – R. Stec., R. Stec, „Prawo łowieckie, Wybrane aspekty prawno-porównawcze”, Warszawa 2019- książka dofinansowana przez Ministerstwo Nauki; R. Stec, „Postępowanie administracyjne”, Warszawa 2010; R. Stec, „Uprawianie łowiectwa i prowadzenie gospodarki łowieckiej. Uwarunkowania administracyjnoprawne, cywilnoprawne i organizacyjne”, Warszawa 2012; R. Stec, „Straże w służbie ochrony przyrody. Pozycja ustrojowa oraz miejsce w systemie organizacyjno-prawnym bezpieczeństwa i porządku publicznego”, Warszawa 2014. Wykaz wszystkich publikacji zawarty jest w załączniku nr 3.

4. Charakterystyka ogólna książki "Uprawianie łowiectwa i prowadzenie gospodarki łowieckiej. Uwarunkowania administracyjnoprawne, cywilnoprawne i organizacyjne", wydanej w 2012 roku oraz wskazania dla polskiego ustawodawcy.

Książka pt. „Uprawianie łowiectwa i prowadzenie gospodarki łowieckiej. Uwarunkowania administracyjnoprawne, cywilnoprawne i organizacyjne” omawia w ujęciu administracyjnoprawnym i cywilnoprawnym instytucje prawne oraz warunki uprawiania łowiectwa i prowadzenia gospodarki łowieckiej w Polsce. W piśmiennictwie prawniczym do tej pory nie ma opracowania, które od strony administracyjnoprawnej i cywilnoprawnej analizowałoby problematykę uprawiania łowiectwa i wskazywałoby, że regulacje te stanowią integralne elementy materialnego i ustrojowego prawa administracyjnego oraz cywilnego, choć w prawie łowieckim mamy do czynienia również z prawem karnym i gospodarczym publicznym. Dlatego dokonano wyboru takiego tematu książki. Ukształtowany w Polsce w ostatnim dwudziestoleciu system aktów prawnych zawierających przepisy związane z ochroną środowiska obejmuje kilkadziesiąt aktów normatywnych rangi ustawowej oraz podstawowych. Obowiązujące akty prawne rangi ustawowej związane z ochroną środowiska doktryna prawa dzieli na szereg grup, biorąc pod uwagę ich treść i znaczenie dla całego systemu prawa oraz miejsce w tym systemie. Są to zatem akty o charakterze ogólnym i horyzontalnym regulujące instytucje prawne istotne dla całego systemu ochrony środowiska. Akty te to ustawa – Prawo ochrony środowiska, ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. Nr 75, poz. 493 z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku, jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Najbardziej ogólny charakter ma ustawa – Prawo ochrony środowiska, pozostałe dwie dotyczą wyodrębnionych zagadnień, przy czym ustawa z 2008 r. zawiera przepisy dotyczące organizacji aparatu administracji zajmującej się sprawami ochrony środowiska. Ustawodawca, jak to zwykle bywa, nie rozstrzygnął w sposób czytelny i wyraźny wzajemnego stosunku pomiędzy tymi ustawami, co w praktyce prawnej w ich stosowaniu powoduje wątpliwości interpretacyjne. Do pozostałych grup doktryna zalicza ustawy sektorowe i przepisy uzupełniające. Akty uzupełniające nie dotyczą bezpośrednio ochrony środowiska. Są wykorzystywane dla osiągnięcia celów ochrony środowiska. Są to m. in. takie regulacje jak ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 z późn. zm.) czy ustawa z dnia 27 kwietnia 2003 r. o planowaniu i

zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.). Do przepisów sektorowych zalicza się akty prawne regulujące gospodarcze korzystanie z zasobów środowiska (prawo leśne – ustawę o lasach, prawo łowieckie – ustawa – Prawo łowieckie, prawo rybackie – ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1471 z późn. zm.), ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975), czy szereg innych przepisów regulujących zasady korzystania ze środowiska i jego ochrony.. Na potrzeby tej książki wykorzystano przepisy prawa łowieckiego regulujące aspekty gospodarowania zasobami biosfery (zwierzętami łownymi). W książce tej obok treści materialnoprawnych, przedstawiono również uwarunkowania ustrojowe związane ze strukturą i uprawnieniami organów administracji publicznej w zakresie łowiectwa i podmiotów niepublicznych wykonujących zadania z zakresu administracji publicznej związanych z uprawianiem łowiectwa. W książce tej podjęto także problem zgodności z Konstytucją RP ustawy –Prawo łowieckie. Na potrzeby niniejszego opracowania wykorzystano następujące metody badawcze: dogmatycznoprawną, prawnoporównawczą i historycznoprawną. Istotą metody dogmatycznoprawnej jest przeprowadzenie interpretacji przepisów prawa z wykorzystaniem wiedzy merytorycznej oraz logiczno-językowej. Sięgnięcie do tej metody badawczej umożliwiło wyczerpujące ustalenie uprawnień z zakresu łowiectwa organów administracji publicznej i niepublicznych podmiotów administracyjnych. Metodę dogmatyczno-prawną uzupełniono o analizę orzecznictwa sądowego i orzecznictwa organów administracji publicznej. Niezbędne dla tej pracy było także zastosowanie metody historycznej. Posłużenie się tą metodą pozwoliło na poznanie prawnej problematyki przeciwdziałania konfliktom między poszkodowanymi właścicielami (posiadaczami gruntów rolnych) a posiadającymi prawo polowania. Konflikty te spowodowane są szkodami powodowanymi przez zwierzęta łowne. Dzięki temu także możemy poznać, jaką rolę w tym zakresie spełniało prawo i jakie uprawnienia w tym zakresie posiadały podmioty administracji publicznej. Wskazana metoda zastosowana w opracowaniu wydaje się istotna dla zrozumienia cech opisanych instytucji prawnych, ich ewolucji oraz ich współczesnego odniesienia. Z metodą historyczną związana jest zawsze metoda biograficzna, której zastosowanie służy przede wszystkim eksponowaniu odrębnej tożsamości polskiej doktryny prawa administracyjnego i cywilnego poprzez historiograficzne prezentowanie tych nauk i ich dorobku doktrynalnego. Zastosowanie metody porównawczej podyktowane było dążeniem do poznania doświadczeń innych gałęzi prawa związanych z uprawianiem łowiectwa. Do zakresu przedmiotu komparatystyki zaliczyć należy komparatystykę myśli prawnej, komparatystykę norm prawnych, komparatystykę

instytucji prawnych, komparatystykę gałęzi prawa, komparatystykę systemów prawa, komparatystykę rodzin prawa oraz komparatystykę typów prawa, przy czym elementy prawa porównawczego podlegają dalszym podziałom. Pole badawcze zawężone zostało do problematyki administracyjnoprawnej oraz cywilnoprawnej. Obejmowało ono: wykazanie potrzeby zmian polskiego prawa łowieckiego oraz sprawdzenie czy uprawnienia organów administracji publicznej w zakresie łowiectwa są wystarczające, czy należy je rozszerzyć, a także, czy prawo polowania winno być związane z własnością gruntu, czy wykonywanie polowania powinno być tak jak dotychczas związane z przynależnością do PZŁ oraz, czy to rozwiązanie należy zmienić, czy może zwierzyna łowna winna być własnością Skarbu Państwa. Rozważałem także kwestię czy system wynagradzania szkód powodowanych przez dziki, łosie, jelenie, danielę i sarny jest systemem skutecznym, czy posiada wady prawne oraz czy należy przekazywać uprawnienia w zakresie łowiectwa podmiotom niepublicznym. Książka składa się z czterech rozdziałów. Rozdział I pt. „Zasady gospodarki łowieckiej, działalność gospodarcza na podstawie przepisów ustawy – Prawo łowieckie” objął swą analizą zarówno zasady gospodarki łowieckiej, działalność gospodarczą w łowiectwie, jak i problematykę administracyjnoprawną i cywilnoprawną wydzierżawiania obwodów łowieckich. Rozdział II pt. „Wykonywanie polowania” obejmuje analizą prawną przepisy ustawy – Prawo łowieckie i przepisy wykonawcze do ustawy dotyczące uprawnień do wykonywania polowania oraz przepisy prawne ustawowe i podustawowe regulujące sposoby wykonywania polowania. Rozdział III pt. „Problematyka administracyjnoprawna i cywilnoprawna szkód łowieckich” poddaje analizie problem prawny szkód powodowanych przez dziki, łosie, jelenie, danielę i sarny w uprawach i płodach rolnych, szkód wyrządzanych przy wykonywaniu polowania, administracyjnoprawnych aspektów mediacji w prawie łowieckim, przypadków wyłączających wypłatę odszkodowań za szkody wyrządzone przez dziki, łosie, jelenie, danielę i sarny, odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez zwierzęta objęte całoroczną ochroną, warunki wypłacania odszkodowań za szkody wyrządzone przez dziki, łosie, jelenie, danielę i sarny oraz szkód powodowanych przez polujących przy wykonywaniu polowania. W rozdziale tym podano też przykłady ubezpieczeń od szkód wyrządzanych przez zwierzęta łowne. Ten system jest ułomny i wymaga prawnych, merytorycznych i organizacyjnych zmian. Rozdział IV pt. „Uprawnienia administracji publicznej i PZŁ w zakresie łowiectwa” zawiera analizę regulacji prawnych nadających podmiotom administracyjnym publicznym i niepublicznym uprawnienia dotyczące łowiectwa. Ograniczenie przedmiotu niniejszej dysertacji zarówno do materialnego i ustrojowego prawa administracyjnego, jak i do prawa cywilnego nie oznacza, iż poczynione

rozważania nie będą przydatne przy rozwiązywaniu problemów związanych ze stosowaniem prawa łowieckiego. Główny problem badawczy, któremu poświęcona jest niniejsza publikacja, to analiza konstrukcji prawnej ustawy, obowiązującego modelu prawnego polskiego łowiectwa, konstytucyjności ustawy – Prawo łowieckie oraz uprawnień podmiotów administracyjnych w zakresie łowiectwa. Z tak sformułowanego celu wynika zakres pracy. Podjęto zatem próbę wskazania wad i zalet regulacji prawnej ustawy – Prawo łowieckie na tle niejednolitego stanowiska doktryny prawa w przedmiocie prawa łowieckiego, dyskusji środowiska myśliwych o konieczności zmian w tym prawie, krytyki łowiectwa przez prasę, środki społecznej komunikacji i organizacje ekologiczne oraz trwające w parlamencie dyskusje o modelu łowiectwa i o potrzebach zmian. Zagadnienia prezentowane w książce nie zostały dotychczas w sposób kompleksowy w ujęciu administracyjnoprawnym i cywilnoprawnym opracowane przez doktrynę prawa. Dotychczasowe opracowania z prawa łowieckiego mają charakter komentarzowy, monografii w tym zakresie jest niewiele. Także orzecznictwo w zakresie łowiectwa bywa niejednolite i między innymi w zakresie stosowania prawa łowieckiego występuje szereg wątpliwości natury praktycznej i doktrynalnej. Wydaje się, że zagadnienia podjęte w książce mogą przynieść odpowiedź na newralgiczne i aktualnie najmocniej nurtujące środowisko łowieckie problemy (pytania) lub także stać się przyczynkiem dla szerszych rozważań na temat prawnych aspektów łowiectwa w Polsce i jego modelu, a także impulsem dla badań prawno-porównawczych w zakresie łowiectwa oraz winny wyzwalać inicjatywy legislacyjne dążące do zmian w prawie łowieckim, jeśli takie zmiany będą konieczne. Istniejący w Polsce model prawny łowiectwa, funkcjonujący w oparciu o ustawę – Prawo łowieckie, należy analizować w odniesieniu do umiejscowienia tych przepisów w systemie prawa polskiego i rozważyć, czy prawo łowieckie jest integralną częścią samodzielnej gałęzi prawa, jaką jest prawo ochrony środowiska. W tej kwestii istnieje w doktrynie prawa wiele sporów, ale przyjmuje się, że prawo ochrony środowiska to kompleksowa regulacja prawna o charakterze administracyjnym, cywilnym i karnym. Przedstawiony argument należy odnieść do przepisów ustawy o ochronie przyrody i ustawy – Prawo ochrony środowiska, bowiem z art. 3 pkt. 39 p.o.ś. wynika, że środowiskiem jest ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnia ziemi, kopaliny, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, a także wzajemne oddziaływania między tymi elementami. W art. 5 pkt. 16 u.o.p. zawarta jest definicja różnorodności biologicznej i przez to pojęcie należy rozumieć: „różnicowanie żywych organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami oraz zróżnicowanie ekosystemów”. Z

powyższych definicji wynika jednoznacznie, że zwierzęta i rośliny są elementami różnorodności biologicznej i w konsekwencji elementami środowiska naturalnego w rozumieniu ustawy – Prawo ochrony środowiska. Przepisy ustawy – Prawo łowieckie oraz ustawy o lasach odwołują się do ustawy – Prawo ochrony środowiska, zatem należy przyjąć, iż są szczególną częścią prawa ochrony środowiska. Zakres, w jakim prawo ochrony środowiska dookreśla przepisy prawa łowieckiego, będzie zawsze przedmiotem dyskusji prawników, leśników, biologów i ekologów ze względu na istnienie w doktrynie różnych poglądów i odległą perspektywę konsensusu. W doktrynie występują także kontrowersje w przedmiocie relacji między prawem łowieckim, leśnym i prawem ochrony przyrody. Jest to dość ciekawy wątek badawczy, jednak wykracza poza przedmiot tego opracowania. Z przedstawionych argumentów jednoznacznie wynika, że przepisy prawa łowieckiego są elementem części szczególnej prawa ochrony środowiska. Nie stanowią one wyodrębnionej gałęzi prawa, lecz należą do dziedziny prawa ochrony środowiska. Prawo łowieckie nie jest sprzeczne z prawem ochrony przyrody i prawem leśnym. Warto wskazać w ujęciu przedmiotowym, że zwierzyna łowna i zwierzęta dziko żyjące są elementami przyrody, czyli środowiska. Zgodnie z art. 1 pr. łow. „łowiectwo jest to element ochrony środowiska przyrodniczego i oznacza ochronę zwierząt łownych (zwierzyny) i gospodarowanie ich zasobami w zgodzie z zasadami ekologii oraz racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybkiej”. Można zatem powiedzieć, że w łowiectwie chroni się zwierzynę, gospodaruje jej zasobami i zarządza jej populacjami; definicja ta jest tożsama z definicją gospodarki łowieckiej wyrażoną w art. 4. ust. 1 pr. łow., gdzie ustawodawca przez pojęcie gospodarki łowieckiej rozumie „działalność w zakresie ochrony, hodowli i pozyskania zwierzyny”. Zatem w przepisach łowieckich najistotniejszy jest element ochrony zwierzyny i jest on zasadniczy w gospodarowaniu jej zasobami. Tak pojmowane prawo łowieckie posługuje się głównie administracyjną metodą regulacji, obok cywilnej (odszkodowania łowieckie) i karnej (przepisy karne). Niniejsza publikacja jest próbą odpowiedzi na szereg następujących problemów nurtujących problematykę prawną łowiectwa:

1. Jaki w Polsce powinien funkcjonować prawny model łowiectwa?
2. Czy w gospodarce łowieckiej należy dążyć do prywatyzacji kompetencji i zadań z zakresu administracji publicznej?
3. Czy prawo polowania winno być związane z własnością gruntu, czy też nie?
4. Czy ustawa – Prawo łowieckie zawiera skuteczne przepisy regulujące odpowiedzialność podmiotów prowadzących gospodarkę łowiecką za szkody powstałe przy wykonywaniu polowania oraz powodowane przez zwierzęta łowne?

5. Czy wykonywanie polowania powinno być powiązane z przynależnością do PZŁ?
6. Czy zwierzęta łowne powinny być własnością Skarbu Państwa czy też niczyją?
7. Czy kompetencje administracji publicznej w zakresie łowiectwa powinny być rozproszone pomiędzy organami administracji rządowej, samorządu terytorialnego i podmiotów niepublicznych? Czy tylko te kompetencje powinny przysługiwać organom administracji rządowej?

Od 1989 r. trwają spory i dyskusje nad modelem polskiego łowiectwa. Spór dotyczy dość istotnych problemów prawnych związanych z samym systemem łowiectwa: czy ma to być system obwodów łowieckich funkcjonujący na podstawie ustawy, czy obwody własne i wspólne (takie regulacje istnieją w innych krajach europejskich, np. na Węgrzech, w Czechach i na Słowacji); czy przyjąć model licencyjny (istniejący np. w Rosji, USA i Kanadzie); czy prawo polowania ma być związane z własnością gruntu i kwalifikowane jako prawo podmiotowe; czy mają obowiązywać sposoby wykonywania polowania określone w ustawie; czy polowanie mogą wykonywać tylko i wyłącznie członkowie PZŁ oraz czy zwierzyna łowna ma być własnością Skarbu Państwa, czy też niczyją? Te problemy podnoszone są od 1989 r. w dyskusjach i sporach w walce o kształt łowiectwa i trwają nadal, mimo uchwalenia przez Sejm w 1995 r. obowiązującej ustawy – Prawo Łowieckie. Ustawa nie wprowadziła rewolucyjnych zmian do łowiectwa polskiego w porównaniu z ustawą z dnia 17 czerwca 1959 r. o hodowli, ochronie zwierząt łownych i prawie łowieckim. Ustawa o prawie łowieckim z 1995 r. utrzymała zasady określające model polskiego łowiectwa, a więc państwową własność zwierzyny łownej, istnienie jednolitej ogólnokrajowej organizacji łowieckiej, istnienie kół łowieckich jako podstawowych jednostek samorządowych gospodarujących populacjami zwierząt łownych we współpracy z organami samorządu terytorialnego i nadleśnictwami oraz zagwarantowanie kołom łowieckim, na co najmniej 10 lat, dzierżawy obwodów łowieckich, zachowanie minimalnej powierzchni obwodów łowieckich – 3000 ha, co miało zapewniać merytoryczną i ekologiczną ciągłość gospodarki łowieckiej i utrzymanie poprawnych kontaktów z ludnością wiejską i samorządem terytorialnym. Za nowe rozwiązania w ustawie – Prawo łowieckie należy uznać: utworzenie PŚŁ jako umundurowanej, uzbrojonej formacji podległej wojewodzie, której zadaniem jest zwalczanie kłusownictwa i innego szkolnictwa łowieckiego; wprowadzenie ekologizacji łowiectwa jako elementu ochrony środowiska przyrodniczego (art. 1 pr. łow.) oraz zasad i narzędzi ochronnych do prowadzonej gospodarki łowieckiej (art. 4 ust. 1 pr. łow.); zwiększenie odpowiedzialności majątkowej podmiotów wykonujących działalność łowiecką za szkody powodowane przez zwierzynę łowną i powstałe przy wykonywaniu polowania oraz

uproszczenie zasad dochodzenia odszkodowań również na drodze sądowej, a także zaostrezenie odpowiedzialności karnej na przestępstwa i wykroczenia łowieckie. Od 1995 r. ustawa – Prawo łowieckie była wielokrotnie nowelizowana. Zasadniczy wpływ na kształt obowiązującego prawa łowieckiego miały zmiany dokonywane od 2002 r.:

1) ustawą z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 z późn. zm.) – nowelizacja dotyczyła zastąpienia „Zarządów Gmin” wskazaniem na „wójtów, burmistrzów i prezydentów miast”;

2) ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 – tekst pierwotny) – zmieniono art. 20 pkt 1 pr. łow. i stworzono możliwość wykonywania polowania w rezerwach przyrody oraz znówelizowano art. 50 pr. łow., w którym zmieniono zasady odpowiedzialności za szkody powodowane przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną;

3) ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Prawo łowieckie (Dz. U. Nr 172, poz. 1802) – spośród 54 jednostek redakcyjnych, po odliczeniu przepisów przejściowych i końcowych, znówelizowano 27 jednostek redakcyjnych (art. 4, 5, 8, 9, 12, 15, 23, 26, 28, 29, 30, 32, 32a, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 51, 52), wprowadzono nowe przepisy (art. 29a, 33a, 35a, 38a, 43a, 42b, 42c, 42d, 42e);

4) ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1808 z późn. zm.) – znówelizowano art. 17–22 zawarte w rozdziale 4 zatytułowanym „Zezwolenia”, zmieniono tytuł rozdziału na: „Działalność gospodarcza w zakresie łowiectwa”, zmieniono treść art. 43 ust.1;

5) ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz. U. Nr 175, poz. 1462 z późn. zm.) – zmieniono 10 przepisów prawa łowieckiego. Istotą zmian było przeniesienie dotychczasowych kompetencji wojewodów w zakresie łowiectwa do samorządów województw (art. 7 – wprowadzono zasadę, że administrację w zakresie łowiectwa sprawuje samorząd województwa jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej; w art. 27 przyjęto zasadę, że podziału terenu województwa na obwody łowieckie dokonuje Sejmik Województwa w drodze aktu prawa miejscowego publikowanego w Dzienniku Urzędowym Województwa; w pozostałych przepisach wyraz „wojewoda” zastąpiono wyrazami „zarząd województwa” albo „marszałka województwa”);

6) ustawą z dnia 18 października 2006 r. o zmianie i uchyleniu niektórych upoważnień do wydawania aktów wykonawczych (Dz. U. Nr 220, poz. 1600) – wprowadzono nowelizację art. 4 i art. 42 ust. 2 pkt 3;

7) ustawą z dnia 24 sierpnia 2007 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 176, poz. 1238) – doprecyzowano pojęcie „łowienia zwierzyny przy pomocy ptaków łowczych”;

8) ustawą z dnia 3 października 2008 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 201, poz. 1237) – zmieniono art. 9 i 44 pr. łow. oraz dodano art. 44a o chwytaniu drapieżników w pułapki żywołowne;

9) ustawą z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. U. Nr 92, poz. 753 z późn. zm.) – zmieniono treść art. 10, 18, 43, 44, 48 i 50 pr. łow., bardzo istotne było wprowadzenie przepisów o kodowaniu chartów rasowych i ich mieszańców;

10) ustawą z dnia 2 grudnia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją zadań przez Policję (Dz. U. Nr 223, poz. 1777) – uchylono w art. 38 ust. 1 pkt 5 pr. łow.;

11) ustawą z dnia 25 marca 2011 r. o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 106, poz. 622 z późn. zm.) – uchylono art. 17, nadano nowe brzmienie art. 22a ust. 1 i 2 i art. 43 ust. 1 pr. łow.

Zmiany dokonane w rozdziale 4 ustawy łowieckiej zatytułowanym „Działalność gospodarcza w zakresie łowiectwa” w art. 18 ust. 1–3 usprawnią prowadzenie tej formy działalności gospodarczej. Nowelizacja nałożyła na przedsiębiorcę podejmującego działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług turystycznych obejmujących polowania na terytorium Polski oraz polowania za granicą ustawowy obowiązek spełnienia następujących warunków, a mianowicie:

a) ustanowienie obowiązkowego zabezpieczenia majątkowego roszczeń osób trzecich z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań przez przedsiębiorcę;

b) złożenie z wynikiem pozytywnym egzaminu ze znajomości zasad wykonywania polowania oraz zasad ochrony przyrody albo zatrudnienie osoby spełniającej powyższe warunki;

c) składanie właściwemu marszałkowi województwa, przed upływem terminu obowiązywania poprzedniej umowy albo blokady środków finansowych na rachunku bankowym, oryginałów dokumentów potwierdzających zawarcie kolejnej umowy, albo dokonania kolejnej blokady środków finansowych.

Warunkiem wykonywania działalności polegającej na świadczeniu usług turystycznych obejmujących wykonywanie polowania w Polsce i za granicą jest także niekaralność przedsiębiorcy i osób kierujących jego działalnością za przestępstwo umyślne, określone w art. 52 i 53 pr. łow., oraz przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu. Nadto ustanowienie zabezpieczenia majątkowego na poczet roszczeń osób trzecich, o którym

mowa w art. 18 ust.1 pkt 1 pr. łow., polega na zawarciu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem tej działalności gospodarczej albo na zawarciu umowy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej. Ustawa zezwala również w przypadku nie zawarcia wymienionych umów na blokadę środków finansowych na rachunku bankowym na rzecz właściwego samorządu województwa w wysokości 4% rocznego przychodu z tytułu wykonywania przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług turystycznych obejmujących wykonywanie polowania w Polsce i za granicą, uzyskanego w roku obrotowym poprzedzającym rok zawarcia umowy, jednak nie mniej niż równowartość w złotych 20.000 Euro obliczanej według średniego kursu walut obcych ogłoszonego przez NBP ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym została dokonana blokada środków. Przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług turystycznych w zakresie wykonywania polowania w kraju lub za granicą ma obowiązek zdania egzaminu z zasad ochrony przyrody i zasad wykonywania polowania. Ten obowiązek został nałożony na przedsiębiorcę w art. 18 pr. łow. Egzamin taki przeprowadza komisja powołana przez Ministra Środowiska. Minister Środowiska w drodze rozporządzenia określił liczbę członków komisji i jej skład. W ramach nowelizacji, ustawą z dnia 25 marca 2011 r. o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców dokonano zmiany art. 22a, który uprawnia marszałka województwa do wydania decyzji o zakresie wykonywania działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług turystycznych w zakresie wykonywania polowania w kraju lub za granicą, jeżeli przedsiębiorca nie usunie w wyznaczonym przez marszałka województwa terminie uchybień w prowadzonej działalności gospodarczej. Ustawą z dnia 25 marca 2011 r. o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców zmieniony został również art. 43 ust. 1 dotyczący polowań wykonywanych przez cudzoziemców lub obywateli polskich niebędących członkami PZŁ, którzy przebywają z zamiarem stałego pobytu za granicą albo nie spełniają warunków do wykonywania polowania określonych w art. 24a. Mogą oni wykonywać polowanie po wykupieniu polowania u przedsiębiorcy, o którym mowa w art. 18, albo na podstawie zgody Ministra Środowiska. Zgoda ta jest wydawana na wniosek PZŁ albo zarządcy obwodu, gdy polowanie jest wykonywane w obwodzie wyłączonym. Od 1995 r. ustawodawca dokonał kilkunastu bardzo istotnych nowelizacji przepisów ustawy – Prawo łowieckie. Każda z tych nowelizacji w ocenie autora podnosi spójność przepisów ustawy. W tym czasie zmieniane były również akty wykonawcze do ustawy, bowiem zmiany przepisów upoważniających skutkowały zmianą przepisów podstawowych, zgodnie z zasadami techniki prawodawczej,

bowiem te akty tracą moc, chyba że ustawodawca czasowo pozostawi je w mocy i taką zasadę zastosowano w ustawie z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Prawo łowieckie, zachowując moc przepisów wykonawczych, np. wydanych na podstawie art. 5, 15 ust. 4, 43 ust. 2 i 3 i innych, do czasu wydania nowych. W ustawie – Prawo łowieckie należałoby znowelizować jeszcze kolejne przepisy, np. art. 35 ust. 3 dotyczący zasad gospodarki finansowej PZŁ, bowiem nie ma odpowiednich przepisów w ustawie – Prawo o stowarzyszeniach. Taki *lapsus* legislacyjny W. Radecki nazywa normą pustą, ponieważ nie ma takich przepisów w ustawie z dnia 7 września 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach. Należałoby również rozważyć nowelizację art. 35a i wskazać w ustawie łowieckiej wszystkie wyczerpująco środki nadzoru Ministra Środowiska nad PZŁ, nie odsyłając do przepisów ustawy – Prawo o stowarzyszeniach. Obecna redakcja, w ocenie autora, narusza zasady techniki prawodawczej. Zmiana redakcji art. 35a w proponowany sposób ograniczy albo nawet wyeliminuje głosy krytyczne w tym zakresie. Należy zatem podzielić poglądy W. Radeckiego, iż przepisy art. 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 i 32 pr. stow. mogą mieć zastosowanie do nadzoru nad PZŁ i tym organem nadzorującym będzie Minister Środowiska. Zatem w ramach nadzoru Minister Środowiska może: zainicjować postępowanie sądowe, udzielić ostrzeżenia, wystąpić do sądu o nałożenie grzywny w razie nie podporządkowania się poleceniom oraz żądania od PZŁ dostarczenia odpisów uchwał i udzielenia wyjaśnień. Prokurator w trybie art. 29 pr. łow. również może, w ocenie autora, występować z wnioskami w odniesieniu do PZŁ; tak wynika z literalnego brzmienia przywołanego przepisu. Odmienne stanowisko prezentuje M. M. Marszał, twierdząc, iż sąd nie może rozwiązać ustawą powołanego zrzeczenia PZŁ. Te argumenty są mało logiczne z prawnego punktu widzenia i nie są one trafne, powiem więcej przesadzone. W swoich poglądach M. M. Marszał nie stosuje analizy prawnej, lecz argumentację mocno populistyczną. W rozdziale 6 ustawy zatytułowanym „Polski Związek Łowiecki” należałoby zmienić przepisy dotyczące nabywania osobowości prawnej (art. 33 ust. 3 pr. łow.). Koło Łowieckie powinno nabywać osobowość prawną np. na podstawie aktu administracyjnego Ministra Środowiska czy też wskazanego przez ustawodawcę innego organu, np. starosty lub też marszałka województwa, który prowadziłby ewidencję kół łowieckich. Przy takim rozwiązaniu uniknie się wątpliwości co do tzw. ukrytej osobowości prawnej PZŁ i kół łowieckich. Polski Związek Łowiecki wykonuje zadania zleczone z zakresu administracji rządowej, zatem wszystkie rozstrzygnięcia ogólnego związku, po wyczerpaniu administracyjnego toku instancji, powinny być zaskarżane do sądów administracyjnych, z wyjątkiem szkód łowieckich, dla których właściwe są sądy powszechne. Rozważenia wymaga również zmiana organizacyjna struktur PZŁ w zakresie

liczebności okręgów (49 czy 16). Za 16 okręgami przemawiają oszczędności i zakres merytoryczny działalności PZŁ. Również rozważenia wymaga „zasada” wykonywania polowania tylko i wyłącznie przez członków PZŁ. Tradycja prawnoorganizacyjna polskiego łowiectwa opowiadała się zawsze za jedną organizacją myśliwych, dziś ta zasada jest wypaczona. Naruszany jest statut PZŁ, ustawa – Prawo łowieckie, regulamin Krajowego Zjazdu Delegatów, które to praktyki są jednak tolerowane przez Ministra Środowiska, jako organ nadzorujący PZŁ. Autor opowiada się po wprowadzeniu nowelizacji przepisów ustawy przede wszystkim za przepisami gwarancyjnymi dla członków związku włącznie z drogą sądową w zakresie załatwiania ich spraw. Autor popiera również aktualnie obowiązujący model łowiectwa w Polsce, ponieważ nie jest on dla budżetu państwa kosztowny, a państwo sprawuje prawną, organizacyjną i merytoryczną kontrolę nad podmiotami zajmującymi się łowiectwem. Dlatego wydaje się, iż wykonywanie polowania przez członków PZŁ jest rozwiązaniem sprawdzonym, nie narusza przepisów Konstytucji RP, gdyż zezwala ona na wprowadzenie takich uregulowań w drodze ustawy. Po przedstawieniu chronologicznych zmian ustawy – Prawo Łowieckie należy wskazać, iż w 2005 r. został ogłoszony tekst jednolity ustawy – Prawo łowieckie. Odnosząc się do postawionych w niniejszym opracowaniu problemów badawczych, na które *de facto* autor próbował odpowiedzieć lub wskazać drogę ich rozwiązania, wydaje się, iż model polskiego łowiectwa nie powinien być taki sam jak w pozostałych krajach europejskich. Zdaniem autora model łowiectwa oparty na systemie obwodów łowieckich na terytorium Polski sprawdził się. Własność zwierzyny będąca własnością Skarbu Państwa również jest rozwiązaniem prawnym skutecznym i ilość zwierzyny (np. 174.000 jeleni, 20.000 danieli, ponad 200.000 dzików, ok. 800.000 saren, 9500 łosi) wskazuje na zasadność przyjętych rozwiązań prawnych. Spory w tym zakresie wydają się mieć podłoże populistyczne, a obowiązujące rozwiązanie prawne zawarte w art. 2 pr. łow. jest podstawą właściwej kontroli podmiotów zajmujących się łowiectwem i ochroną zwierzyny. Wydaje się również, iż należałoby w zakresie państwowej własności zwierzyny przypisać konkretne uprawnienia, np. kontrolne, Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa. Uprawnienie do wykonywania polowania i wykonywanie polowania również jest instytucją prawną sprawdzoną i wydaje się, iż propozycja powrotu do prawa polowania jako prawa podmiotowego związanego z własnością gruntu wyalienowała się z polskiej tradycji łowieckiej. W tym zakresie należy jeszcze rozszerzyć dostęp do uprawiania łowiectwa poprzez prężniejszą działalność PZŁ, a nie tylko nadawanie uprawnień do wykonywania polowania. Przepisy prawne regulujące ten zakres, w ocenie autora, są wystarczające. Należałoby bardziej doprecyzować przepisy związane z bezpieczeństwem na polowaniu.

Nadawanie uprawnień do wykonywania polowania powinno następować w drodze aktu administracyjnego, który byłby weryfikowany w administracyjnym toku instancji, a po wyczerpaniu tej drogi – w sądzie administracyjnym. Ta zasada powinna odnosić się do wszystkich rozstrzygnięć ogniów PZŁ, bowiem związek wykonuje zadania z zakresu administracji publicznej. W tym zakresie należałoby do ustawy wprowadzić nowe przepisy. Dlatego na podstawie dokonanej analizy prawnej przepisów ustawy prawo łowieckie, aktów wykonawczych wydanych na jej podstawie, orzecznictwa sądów polskich oraz poglądów doktryny wydaje się, iż dotychczasowy model prawny polskiego łowiectwa oparty na: systemie obwodów łowieckich, zwierzynie łownej będącej własnością Skarbu Państwa, wykonywaniu polowania w oderwaniu od własności gruntu, jako prawie publicznym, wykonywaniu polowania przez członków PZŁ albo za zgodą Ministra Środowiska, wynagradzaniu szkód powodowanych przez zwierzęta łowne w uprawach i płodach rolnych przez podmioty określone w prawie łowieckim, ochronie łowiectwa m.in. przez Państwową Straż Łowiecką jest rozwiązaniem prawnym sprawdzonym, podlegającym rządowej, działowej i społecznej kontroli. W ocenie autora regulacja łowiecka nie jest sprzeczna z ustawą zasadniczą, co wykazał w opracowaniu. Jak już zaznaczono, taki model powinien obowiązywać, co nie oznacza, iż ustawa jest doskonała i nie należy jej zmieniać. Ustawa wymaga merytorycznych i formalnych zmian, ale należy ich dokonać w spokoju poprzez osiągnięcie porozumienia, a nie w atmosferze ciągłych sporów i waśni, jak to się od ponad 20 lat dzieje. Odpowiadając na pytanie, jaki model łowiectwa powinien w Polsce funkcjonować, należy brać pod uwagę uwarunkowania prawne, organizacyjne, społeczne oraz ekonomiczne. Istniejący obecnie model uwzględnia powyższe aspekty. Jest tani, bowiem budżet państwa nie finansuje łowiectwa; utrzymuje się ono samo. W tym zakresie należałoby rozważyć utworzenie na wzór funduszu leśnego, funduszu gospodarki łowieckiej czy może łowiectwa, zasilanego z opłat łowieckich (część opłat na PZŁ, opłaty za egzaminy i szkolenia oraz z nakładanych grzywien i nawiązek za naruszenie przepisów ustawy łowieckiej). Jest to propozycja do rozważenia. Taki fundusz powinien być umiejscowiony np. przy wojewodzie, marszałku województwa lub może przy Zarządzie Głównym Polskiego Związku Łowieckiego w zależności od tego, jakie by przyjęto rozwiązania w przedmiocie uprawnień z zakresu administracji publicznej dotyczące łowiectwa. Takim funduszem mógłby również zarządzać i dysponować np. dyrektor RDLP. W zakresie uprawnień dotyczących łowiectwa zachowuje się dotychczasowe *status quo*, a mianowicie gminy, powiaty, województwa samorządowe, wojewoda, PGL LP, Inspekcja Weterynaryjna i PZŁ oraz Minister Środowiska posiadają ustawą określone uprawnienia. Autor stoi na stanowisku, co wykazał w niniejszym

opracowaniu, że w zakresie łowiectwa uprawnienia powinien posiadać wojewoda albo samorząd województwa. Postuluje również rozważenie ograniczenie prywatyzacji uprawnień w zakresie łowiectwa na rzecz PZŁ. Takie rozwiązanie usprawniłoby zarządzanie łowiectwem. Oznaczałoby to, że organy administracji publicznej właściwe w zakresie łowiectwa stanowiliby: Minister Środowiska, wojewoda albo samorząd województwa, PGL LP i Inspekcja Weterynaryjna. W ustawie należałoby zmienić przepisy dotyczące funkcjonowania PZŁ poprzez dodanie przepisów gwarancyjnych o przysługującej drodze sądowej. Państwową Straż Łowiecką należałoby podporządkować Samorządowi Województwa, chyba że przyjmie się rozwiązanie, iż uprawnienia w zakresie łowiectwa posiada Dyrektor Generalny Ochrony Środowiska i Regionalni Dyrektorzy Ochrony Środowiska. Wtedy ustawodawca wszystkie ustawowe kompetencje w zakresie łowiectwa powinien przypisać tym organom. Zdaniem autora również to rozwiązanie wymaga rozważenia. Kolejny postulat wysuwany przez autora to określenie w ustawie środków nadzoru przysługujących Ministrowi Środowiska w zakresie łowiectwa i nad PZŁ, bowiem stwierdzenie, iż Minister sprawuje nadzór nad PZŁ na zasadach określonych w ustawie – Prawo o stowarzyszeniach jest kontrowersyjne, choć zgodne z Konstytucją RP, gdyż przepis art. 35a pr. łow. jest odzwierciedleniem art. 32 ust. 3 i 4 pr. stow. Dlatego, zdaniem autora, brak przepisów określających środki nadzoru Ministra Środowiska nad PZŁ mnoży wątpliwości interpretacyjne, a odesłanie do art. 32 pr. stow. jest błędem legislacyjnym. Zatem środki nadzoru nad łowiectwem i PZŁ należy precyzyjnie określić w ustawie. Należy również określić przepisy finansowe normujące działalność i gospodarowanie środkami finansowymi przez stowarzyszenia łowieckie, bowiem odsyłanie do przepisów nieistniejących w ustawie – Prawo o stowarzyszeniach jest również niekonstytucyjne. Zasadne jest też dokonanie zmiany przepisów regulujących problematykę szkód łowieckich poprzez:

- 1) wprowadzenie ustawowego obowiązku ubezpieczenia upraw rolnych przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich;
- 2) pozbawienie uprawnień w zakresie szacowania szkód dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich. Szkody powinni szacować specjaliści np. z listy marszałka województwa lub Dyrektora Regionalnego Ochrony Środowiska – dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich oraz poszkodowani rolnicy byłiby stronami takich postępowań;
- 3) objęcie przepisami prawa administracyjnego postępowań w zakresie szkód powodowanych przez zwierzęta łowne, które to postępowania prowadziłyby samorządy gminne jako zadanie zlecone przez np. samorząd województwa. Organem odwoławczym od takich rozstrzygnięć byłoby samorządowe kolegium odwoławcze lub wojewoda albo Dyrektor Regionalny

Ochrony Środowiska, w zależności od przyjętych rozwiązań legislacyjnych i wskazania przez ustawodawcę uprawnionego organu odwoławczego.

Po wyczerpaniu administracyjnego toku instancji przysługiwałoby powództwo do sądu powszechnego. Taki tryb postępowania w przedmiocie odszkodowań łowieckich daje poszkodowanym rolnikom jako stronom postępowania gwarancje procesowe określone w kodeksie postępowania administracyjnego. Zmian wymaga także art. 47 ust. 2 pr. łow. dotyczący postępowań mediacyjnych o wysokość odszkodowania. Należy doprecyzować art. 47 ust. 2 pr. łow. i wskazać, że postępowanie mediacyjne toczy się w trybie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego (art. 114–122 k.p.a.) i powinno toczyć się przed marszałkiem województwa, bowiem samorząd województwa posiada już wyspecjalizowane służby znające problematykę łowiectwa, albo przed Dyrektorem Regionalnym Ochrony Środowiska. Powyższe rozwiązanie również podyktowane jest zabezpieczeniem gwarancji w postępowaniu dla poszkodowanych rolników. Uprawnienia w przedmiocie odstrzałów redukcyjnych i zastępczych zwierzyny łownej należy ustawowo przypisać Dyrektorowi Regionalnemu Lasów Państwowych. W tym przypadku także zostanie uporządkowany problem i nie będzie wątpliwości. Wydzierżawianie obwodów łowieckich polnych powinno następować przez spółki, w skład których wchodzi właściciele i posiadacze gruntów, a pożytki z dzierżawy tych gruntów powinny być oddane do dyspozycji spółki. Takie rozwiązania funkcjonują w prawodawstwie łowieckim państw europejskich, np. w Niemczech, Austrii, Czechach, i nie rodzą konfliktów pomiędzy dzierżawcami obwodów łowieckich a właścicielami i posiadaczami gruntów. Grunty leśne, tak jak dotychczas, powinien wydzierżawiać Dyrektor Regionalny Lasów Państwowych. Powołanie jednej formacji państwowej w zakresie ochrony przyrody i zasobów i leśnych, łowiectwa i rybactwa na bazie Straży Leśnej, Państwowej Straży Łowieckiej, Państwowej Straży Rybackiej i Straży Parków Narodowych usprawni jej funkcjonowanie pod względem merytorycznym, taktycznym i ekonomicznym, a zatem jednolita formacja na pewno będzie skuteczniejsza. Pozostaje jeszcze jeden problem tzw. ukrytej osobowości prawnej uzyskiwanej przez koła łowieckie. Dzisiejsze rozwiązanie prawne określone w art. 33 ust. 3 pr. łow. stanowi, że osobowość prawną koła nabywają i tracą z dniem nabycia lub utraty członkostwa w PZŁ. Jest to praktyka anachroniczna, stwarzająca szereg wątpliwości i niepotrzebnych dyskusji. Przyznawanie osobowości prawnej leży w kompetencji sądu i takie rozwiązania legislacyjne należałoby przyjąć. Ustawa – Prawo łowieckie powinna ponadto zdefiniować pojęcie uprawy rolnej, szkodnictwa łowieckiego, przypadki, w których można odstrzelić wałęsające się psy i koty lub inne zwierzęta oraz wprowadzić obowiązek uzyskania zezwolenia na hodowlę i

utrzymanie psów ras myśliwskich. Chodzi tu przede wszystkim o ewidencję tych psów. Taką ewidencję powinien prowadzić Marszałek Województwa również w odniesieniu do hodowli chartów i ich mieszańców. Przy lekturze tych problemów dochodzi się jednak do dość gruntownych wniosków, a właściwie jednego, że regulacja Prawo łowieckie została uchwalona przez Sejm przed wejściem w życie Konstytucji z 1997 roku i chociażby dlatego wymaga zmian bowiem jest faktycznie niekonstytucyjna. Wszelkie jej bowiem nowelizacje powodują niespójność ustawy choć zamiarem grupy posłów popierających oraz inicjujących te działania jest za wszelką cenę utrzymanie tego modelu łowiectwa w Polsce, nie dokonywanie istotnych zmian w ustawie oraz za wszelką cenę utrzymanie dotychczasowej pozycji PZŁ. Zatem jest to walka o byt PZŁ i jego działaczy.

5. Charakterystyka ogólna książki pt. „Straże w służbie ochrony przyrody. Straż Leśna, Łowiecka, Rybacka i Parków Narodowych. Pozycja ustrojowa oraz miejsce w systemie organizacyjno-prawnym bezpieczeństwa i porządku publicznego.”, Wolters Kluwer, 2014; recenzent: prof. dr hab. Zbigniew Cieślak,; oraz wskazania dla polskiego ustawodawcy- książka habilitacyjna.

Problematyka policji administracyjnej coraz częściej jest w zainteresowaniu osób będących przedstawicielami zagadnień naukowych wywodzących się lub powiązanych z prawem publicznym. Na to zainteresowanie ma wpływ szereg istotnych czynników do których zalicza się reformę terytorialną administracji publicznej przypadającej na lata od 1 stycznia 1999 r. oraz wejście i to na początku lat dziewięćdziesiątych ustaw o lasach 1991 r., o ochronie przyrody 1991 r. nowelizowanej w 2004 r., o prawie łowieckim 1995 r. i obowiązującej ustawie o rybactwie śródlądowym z 1985 r. wielokrotnie nowelizowanej, na podstawie których działają takie jednostki organizacyjne jak: Straż Leśna, Straż Parku Narodowego, Państwowa Straż Rybacka i Państwowa Straż Łowiecka. Są to służby państwowe funkcjonujące w systemie podmiotów administracyjnych wykonujących zadania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego na potrzeby działu administracji rządowej środowisko. Także ważnymi elementami dla tej problematyki pozostają prowadzone badania oraz dyskusje w doktrynie dotyczące decentralizacji i dekoncentracji uprawnień, zakresu przedmiotowego i podmiotowego funkcjonowania straży ich struktury i hierarchicznego podporządkowania, nadzoru nad strażami, kontroli i koordynacji działalności jak również prywatyzacji policyjnych funkcji państwa. Problematyka związana z policją administracyjną w dziale administracji rządowej środowisko nie jest podejmowana w doktrynie prawa

administracyjnego. Zajmuje się nią niewielu autorów. Występują opracowania J. Stelmasiaka, W. Radeckiego, R. Steca, J. Jendroński, E. Ury, St. Pieprznego, Z. Bukowskiego czy A. Lipińskiego, G. Dobrowolskiego, komentarzowe do ustawy o ochronie przyrody J. Sommera, K. Gruszeckiego, M. Górskiego, W. Radeckiego, B. Rakoczego i J. Ciechanowicz-McLean. Jest to problematyka dość skomplikowana ze względu na rozproszenie materii prawnej i w związku z tym aktywność badawcza jest na tym odcinku bardzo ograniczona. Na literaturę tego zagadnienia składają się opracowania cząstkowe i nie spotyka się opracowań typu monograficznego, dysertacji czy też zbioru studiów. Dlatego też, z uwagi na brak kompleksowych opracowań w tym zakresie dotyczących funkcjonowania straży jako problematyki związanej z prawem administracyjnym nastąpiła inspiracja do zajęcia się owymi zagadnieniami i ich przedstawienia, po przeprowadzonych badaniach, w formie naukowego opracowania. Niewystarczające są bowiem ukazujące się przez ostatnie dwadzieścia lat opracowania przedstawiające działalność tych straży ogólnikowo i marginalnie, niejako obok głównego nurtu obowiązujących w tym zakresie prawnych rozwiązań. Należy zatem powiedzieć, że zagadnienie funkcjonowania straży (PSŁ, SL, PSR i SPN) nie jest nigdzie dokładnie przeanalizowane i opisane w nauce prawa administracyjnego i od samego początku ich powstania wywołuje różne, a nawet liczne wątpliwości i kontrowersje, co już nawet było akcentowane na początkowym etapie projektowania rozwiązań ustrojowych i prawnych. Wiedza prawna i merytoryczna na temat będący przedmiotem tej monografii jest bardzo wąska i chyba skąpa, można rzec, że fragmentaryczna. Powyższe wątpliwości i braki w piśmiennictwie potwierdzają i wskazują na potrzebę doktrynalnego zbadania i opracowania podjętego i przedstawionego zagadnienia naukowego w ramach przedmiotowej dysertacji, której temat przedstawia się następująco: „Straż w służbie ochrony przyrody”. Moje zainteresowania tym tematem mają jeszcze podłoże praktyczne bowiem zajmowałem się nadzorem nad tymi formacjami będąc policjantem Biura Prewencji Komendy Głównej Policji i od 1996 roku do 2002 roku pracując w Krajowym Zarządzie Parków Narodowych sprawowałem nadzór nad działalnością Straży Parków Narodowych. Zebrane doświadczenia praktyczne i marginalne zainteresowanie tym zagadnieniem w procesie badawczym skłoniły mnie do zajęcia się tym problemem w ujęciu administracyjnoprawnym. Na potwierdzenie powyższych argumentów należy wskazać, że status prawny między innymi straży jest skomplikowany, natomiast nieostra regulacja prawna tych kwestii rozrzucona jest po wielu aktach prawnych rangi ustawowej i podustawowej, co czyni tą dziedzinę nieprzejrzystą i powoduje wiele niepotrzebnych dyskusji na ten temat. Na temat służb, inspekcji i straży w piśmiennictwie administracyjnoprawnym napisano niewiele.

Należy także podkreślić, że problematyka służb, inspekcji i straży jest nowatorską konstrukcją ustrojowego prawa administracyjnego i że koncepcja służb, inspekcji i straży jest próbą pogodzenia modelu hierarchicznego i służbowego zwierzchnictwa, na którym oparto strukturę służb, inspekcji i straży z modelem ustrojowym administracji publicznej polegającym na sprawowaniu ogólnej władzy administracyjnej w ujęciu terytorialnym. Problematyka między innymi straży w ujęciu administracyjnoprawnym wpisuje się także w powracające co pewien czas zagadnienia struktur terytorialnej administracji publicznej. Zatem kwestia zachowania proporcji między procesami specjalizacji i zakresu zespolenia w organach administracji publicznej ma charakter prawnoustrojowy. W ocenie zatem występuje już w ujęciu historycznym tendencja autonomizacji w administracji publicznej, która jest pochodną specjalizacji w administracji i potrzeby zapewnienia obiektywnej elastyczności organizacyjnej i samodzielności w wykonywaniu ustawowych zadań, w tym również w stosowaniu i egzekwowaniu prawa. Zagadnienia związane z administracyjnoprawnym określeniem pozycji ustrojowej straży i szczególnej grupy podmiotów administracyjnych są więc istotne z powodów metodologicznych i poznawczych jak również strukturalnych aspektów funkcji administracji publicznej, odpowiedzialności publicznoprawnej i wykonywania zadań i kompetencji nałożonych przez ustawodawcę na określonych poziomach władztwa administracyjnoprawnego, które wpływają na jakość i efektywność wykonywania tych celów. Wybór tematu uwarunkowany był moimi zainteresowaniami związanymi z funkcjonowaniem policji administracyjnej w dziale administracji rządowej „środowisko” jak również dbałością o stan przyrody polskiej i efektywności regulacji prawnych w tym zakresie. Wynikiem tych moich zainteresowań i działań badawczo - poznawczych, których cel stanowi dogmatycznoprawna i porównawcza analiza tych problemów oraz naukowa charakterystyka straży i teoretyczny model prawnoustrojowy straży oraz wynikające z kryteriów i cech jego budowy wnioski oraz postulaty opisu naukowego straży i w konsekwencji systematyzacja materiału prawnego dotyczącego tych straży. U podstaw w taki sposób określonego problemu badawczego zostały sformułowane następujące problemy badawcze: 1. Pozycję prawnoustrojową straży określają takie czynniki jak: uznanie przez ustawodawcę interesów samorządów (wspólnot terytorialnych) w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego w tym również w obrębie zasobów przyrodniczych poddanych szczególnej ochronie, co ma istotny wpływ na między innymi rozdzielenie kompetencji administracyjnych z zakresu administracji publicznej i odpowiedzialności publicznoprawnej. Specyfika instytucjonalna podmiotów administracyjnych, a więc straży wykonujących uprawnienia policyjne oraz dająca podstawy do wskazania, że funkcjonują policje administracyjne (straże) tworzone na

wzór wojskowo - policyjny tzw. straże specjalne hierarchicznie podporządkowane oraz na podstawie standardów europejskich wprowadzenie społecznej, obywatelskiej kontroli tych podmiotów i przez organy administracji publicznej według zasad obowiązujących w demokratycznym państwie prawnym. 2. Obecnie obowiązujący model wykonywania zadań i uprawnień policyjnych przez straże na poziomie centralnym, wojewódzkim oraz lokalnym ukształtowany został w wyniku ewolucji procesów legislacyjnych i jest jednym z wielu aspektów systemu ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. W tym ujęciu straże stanowią samoistną instytucję ustrojową prawa administracyjnego o szczególnej nazwie i zmieniającej się treści wynikającej z przepisów prawa. Ponadto, ustawowym zadaniem straży jest ochrona dóbr publicznych i utrzymanie ogólnie pożądaných stanów np. zasobów przyrody żywej i nieożywionej dzięki upoważnieniom do sprawowania kontroli przestrzegania materialnoprawnych zakazów i nakazów określonego zachowania się przez jednostki (osoby fizyczne) i instytucje. Te zakazy i nakazy oraz uprawnienia i obowiązki określone są w ustawach. Straże ze względu na posiadane uprawnienia do dość szerokiej ingerencji w prawa i wolności człowieka i obywatela, zakres tych uprawnień przysługujących ustawowo ich funkcjonariuszom kreuje te podmioty jako szczególne organy administracji publicznej ze względu na ich status kompetencyjny. Straże są jednostkami wojewódzkiej administracji zespolonej (PSŁ i PSR) natomiast SPN podlegają nadzorowi ministra właściwego do spraw środowiska, a SL jest hierarchicznie podporządkowana Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych. Podmioty te należy kwalifikować jako podmioty wyspecjalizowanych krajowych systemów operacyjnych. Pozostają one w relacjach pionowych i poziomych, wpływających na ich status prawny. Straże pozostają w określonej specyfice ustrojowej, która wyróżnia je na tle innych organów. Warstwa metodologiczna przedstawionych problemów związanych z funkcjonowaniem straży prowadzona będzie w opracowaniu w ujęciu administracyjnego prawa ustrojowego, a w przedmiocie kompetencji straży nastąpi odwołanie się do administracyjnego prawa materialnego. W książce chce się uniknąć interdyscyplinarności rozważań i dlatego główny nacisk położono na analizy i badania dogmatycznoprawne w zakresie nauk prawnoadministracyjnych. Rozważania w dysertacji będą prowadzone w ujęciu teoretycznym i w sposób statyczny będą obrazowane cele i zamiary polskiego prawodawcy. Zastosowano w opracowaniu metodę badawczą głównie dogmatycznoprawną polegającą na egzegezie i interpretacji obowiązujących przepisów prawa administracyjnego ustrojowego i materialnego w odniesieniu do straży, poglądów, doktryny oraz stanowisk (orzeczeń) judykatury. W książce zastosowana będzie również metoda badawcza nazywana często problemowo-opisową (mieszana) oraz w

ograniczonym zakresie prawnoporównawcza. Właściwe analizy badawcze co do zasady prowadzone będą w ujęciu administracyjnoprawnym. Na tle powyższych rozważań bezwzględnie ujawnia się cel dysertacji i jest nim dogmatycznoprawna analiza i teoretycznoprawna charakterystyka pozycji prawnoustrojowej straży poprzez poddanie weryfikacji przedstawionych problemów badawczych oraz potwierdzenia ich zasadności i prawdziwości w toku prowadzonych w książce rozważań rzeczowych. Analiza materiału normatywnego przeprowadzona w ramach tej książki będzie warunkowała wnioski *de lege lata*. Natomiast studia nad materiałami źródłowymi dotyczącymi problematyki straży będą dawały podstawę do sformułowania rekomendacji *de lege ferenda*. Książka składa się z pięciu rozdziałów. Rozdział pierwszy pod tytułem „Aspekty administracyjnoprawne działalności straży ich struktura wewnętrzna uprawnienia oraz zadania” przedstawia uwarunkowania teoretycznoprawne z zakresu nauki prawa administracyjnego dotyczące policji administracyjnej i zawiera analizę prawną aspektów administracyjnoprawnych działalności straży i ich zadania, straże w prawnym systemie bezpieczeństwa i porządku publicznego, nadzór nad strażami oraz współdziałanie straży z innymi podmiotami administracyjnymi. Rozdział drugi pod tytułem „Zadania, uprawnienia oraz struktura Straży Parków Narodowych”, przedstawia zadania, uprawnienia i strukturę posterunków straży parków narodowych, zadania oraz współdziałanie Parków Narodowych z Policją jak również nadzór Policji nad strażami parków narodowych. W rozdziale tym przedstawiono także uwarunkowania prawne związane z ochroną przyrody i działalność Straży Ochrony Przyrody w Republice Czeskiej i Słowackiej. Rozdział trzeci zatytułowany „Zadania, uprawnienia i struktura Straży Leśnej” przedstawia zadania i strukturę Straży Leśnej, uprawnienia Strażników Leśnych, współdziałanie z Policją, nadzór nad Strażą Leśną oraz ochronę zasobów leśnych w Republikach Czeskiej i Słowackiej przez formacje ochronne. Rozdział czwarty pod tytułem „Zadania, uprawnienia i struktura Państwowej Straży Łowieckiej” omawia zadania i strukturę Państwowej Straży Łowieckiej, uprawnienia strażników Państwowej Straży Łowieckiej, współdziałanie z Policją, nadzór nad Państwową Strażą Łowiecką oraz działalność Straży Łowieckich w Republice Czeskiej i Republice Słowackiej. Rozdział piąty zatytułowany „Zadania, uprawnienia i struktura Państwowej Straży Rybackiej” przedstawia zadania i strukturę Państwowej Straży Rybackiej uprawnienia strażników Państwowej Straży Rybackiej, współdziałanie z Policją, nadzór nad Państwową Strażą Rybacką oraz działalność Straży Rybackich w Republice Czeskiej i w Republice Słowackiej. W książce uwzględniono stan przepisów prawnych na dzień 31 stycznia 2014 roku.

6. Charakterystyka Komentarza do prawa łowieckiego., Wolters Kluwer 2014.

Komentarz do ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (tekst jedn.: Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066 z późn. zm.) jest próbą skomentowania przepisów ustawy i wydanych na jej podstawie rozporządzeń. Autorzy, podejmując się tego, przedstawili prawne aspekty zagadnień gospodarki łowieckiej i łowiectwa w innym aspekcie, niż przedstawia tę problematykę W. Radecki w swoich opracowaniach komentarzowych. Oczywiście każdy autor wydawnictwa komentarzowego staje przed dokonaniem wyboru, jak traktować te przepisy, które są bardzo istotne dla łowiectwa, a zatem czy omawiać je wszystkie (zarówno powszechnie obowiązujące, jak i związkowe), czy komentować te najważniejsze. Jednakże w komentarzu tym autorstwa B. Rakoczego, R. Steca i A. Woźniak, skomentowane są wszystkie przepisy ustawy i rozporządzeń przez pryzmat ponad trzydziestoletnich doświadczeń z działalności łowieckiej jednego z autorów, a także orzecznictwa i poglądów doktryny. Podstawą wyboru było orzeczenie TK z dnia 6 listopada 2012 r., K 21/11, OTK 2012, nr 10, poz. 119, stwierdzające, że art. 33 ust. 6 i art. 34 pr. łow. są sprzeczne z Konstytucją RP. Orzeczenie to spowodowało podjęcie prac nad projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo łowieckie. Zapewne wymusi ono również zmianę statutu Polskiego Związku Łowieckiego, który jest niespójny, nieczytelny i sprzeczny z Konstytucją RP. Będzie to trudne zadanie dla PZŁ bowiem ostatnia nowelizacja ustawy nie uwzględniła wszystkich argumentów wynikających z orzecznictwa TK w odniesieniu chociażby do przepisów określających przypadki wznowienia postępowań dyscyplinarnych, które są standardem w przepisach regulujących postępowania deliktowe i zatem w tym zakresie zmieniona ustawa łowiecka ogranicza gwarancje procesowe stron postępowań dyscyplinarnych i tym samym narusza prawa i wolności obywatelskie członków PZŁ, które mogą być stronami tych postępowań w zakresie wznowienia prawomocnych orzeczeń sądów dyscyplinarnych. Niniejszy komentarz w taki sam sposób komentuje przepisy o charakterze ochronnym, ustrojowym, regulujące zasady gospodarki łowieckiej, karne, o polowaniu, o szkodach, o obwodach łowieckich, o PZŁ i organach administracji publicznej właściwych w sprawach łowiectwa. Komentarz ten nie tylko przedstawia własne poglądy autorów na komentowane przepisy, odnosi się też bardzo szeroko do poglądów doktryny prawa i orzecznictwa, jak również do praktyki łowieckiej. W komentarzu znaleźć można odwołania do wielu autorów, są także przywoływane obszernie fragmenty opracowań takich autorów, jak W. Radecki, A. Skowron, Z. Zwolak, T. Miller, R. Stec, J. Borkowski, A. Stelmachowski, P. Czechowski, E. Ura i wielu innych. Komentarz ten nie jest konkurencją dla opracowań W. Radeckiego, natomiast w

szerokim zakresie je przywołuje, wskazując, jaką rolę spełniają te opracowania w codziennej działalności łowieckiej. Niniejszy komentarz jest innym spojrzeniem na prawo łowieckie niż dotychczasowe opracowania. Przygotowany został dość kompleksowo i w praktycznej działalności łowieckiej będzie uzupełnieniem dla tego typu bardzo specjalistycznych wydań. Komentarz jest kierowany do myśliwych, podmiotów administracji publicznej, strażników PSŁ, strażników leśnych i strażników Straży Parków Narodowych, sędziów, prokuratorów, adwokatów i radców prawnych, środowisk akademickich związanych z naukami leśnymi, prawnymi, administracji leśnej oraz parków narodowych.

W ustawie należałoby w art. 48 pr. łow. wreszcie zdefiniować pojęcie uprawy rolnej i płodów rolnych w tym również tych przetworzonych. W art. 43 pr. łow. należałoby dokonać zmiany redakcji tego przepisu w takim kierunku, aby cudzoziemiec mógł wykonywać polowanie na terytorium RP wyłącznie po wykupieniu polowania u przedsiębiorcy prowadzącego działalność w zakresie sprzedaży polowań w kraju i za granicą; ustawodawca nie powinien wyposażać Ministra Środowiska w uprawnienie do wydawania zgód na polowania dla cudzoziemców. Artykuł 42d pr. łow. powinien być zmieniony i należałoby wreszcie w ustawie określić, jakie dokumenty będą obowiązywać przy transporcie zwierzyny wziętej na potrzeby własne po polowaniu zbiorowym i indywidualnym bowiem obowiązujące przepisy w tym zakresie są niewystarczające. Jest to problem nieuregulowany czytelnie i precyzyjnie. Zatem należałoby wreszcie określić, jakie dokumenty mają prowadzić podmioty zajmujące się gospodarką łowiecką dla pozyskanej zwierzyny, bowiem dzisiejsze przepisy tak naprawdę tego problemu nie regulują i każdego, kto przewozi tuszę zwierzyny, można posądzić o kradzież i kłusownictwo. W art. 43 ust. 1a pr. łow. należałoby jednoznacznie zapisać, że tylko na polowaniach indywidualnych organizowanych dla myśliwych zagranicznych wymagany jest podprowadzający i on podejmuje decyzję, czy myśliwy zagraniczny może strzelić daną zwierzynę i czy jej trofeum spełnia wymogi selekcji. Artykuł 42e pr. łow. powinien zawierać zgodę i tryb postępowania przy wywozie trofeów rekordowych za granicę na wystawy specjalistyczne. W ustawie należy również: wskazać przypadki, kiedy starosta i dyrektor RDLP mają uprawnienie do rozwiązania umowy dzierżawy obwodu łowieckiego; określić przypadki, na podstawie których Minister Środowiska może znieść zarząd obwodu łowieckiego; przekazać ten obwód innemu podmiotowi. Do innych uprawnień w zakresie łowiectwa posiadanych przez samorząd województwa ustawa zalicza również wydawanie zgód na fermową hodowlę zwierząt łownych i zgody te wydają marszałkowie województw. Ustawodawca powinien również nałożyć obowiązek na koła łowieckie o informowaniu PSŁ o stwierdzonych przypadkach

kłusownictwa; zawrzeć przepisy regulujące zasady udzielania pomocy rannej zwierzynie, sposób finansowania tych przedsięwzięć, w jaki sposób mają odbywać się odłowy zwierzyny w miastach i osiedlach i jej transport do miejsca wysiedlenia, jaki organ wydaje na takie działanie zgodę. Ponadto ustawa powinna zawierać czytelne i precyzyjne uprawnienie do dochodzenia postrzałka na terenie parku narodowego i rezerwatu przyrody oraz należy w niej określić sposób powiadomienia dyrekcji parku narodowego albo zarządcy rezerwatu przyrody o podjęciu czynności poszukiwania postrzałka. Ustawa powinna także jednoznacznie rozstrzygać, jaki podmiot ma obowiązek usuwania zwłok padłej zwierzyny z terenów zabudowanych, dróg publicznych, pól, bowiem brak regulacji w tym zakresie powoduje konflikty. Należy również wskazać, kto ponosi koszty utylizacji padłej zwierzyny. W ustawie należałoby również określić w sposób czytelny pojęcie zwierzyny bezprawnie pozyskanej i zasady pobierania ekwiwalentu za zwierzynę bezprawnie pozyskaną oraz wprowadzić nowy rozdział dotyczący postępowań dyscyplinarnych. Należałoby także rozważyć, czy ogrodzone uprawy rolne i sady wchodzą w skład obwodów łowieckich. Gdyby ustawa – Prawo łowieckie regulowała wymienione sprawy, które są istotne dla prowadzenia gospodarki łowieckiej w sposób czytelny, to skomentowanie tych wszystkich przepisów prowadziłoby do stwierdzenia, że jest ustawa prawo łowieckie kompleksową regulacją a komentarz do niej byłby wyczerpującym opracowaniem. Problemem polskiego łowiectwa jest ograniczanie prawa własności właścicieli, posiadaczy i zarządców gruntów rolnych, które są wdzierzawiane jako obwody łowieckie. Oczywiście w komentarzu autorzy nie odnoszą się do oceny modelu organizacyjnego i prawnego polskiego łowiectwa, tylko do skomentowania obowiązującej regulacji i wskazania problemów, które wymagają nowelizacji bądź uregulowania. Komentarz obejmuje stan prawa na 31 marca 2014 r.

7. Wnioski de lege ferenda sformułowane na podstawie orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego i badań.

W świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego oraz badań stwierdza się a i przypomina, że wyrok TK z 10 lipca 2014 roku nie jest pierwszym, w którym stwierdził Trybunał niekonstytucyjność norm wyrażonych w przepisach prawa łowieckiego. W wyroku z 6 listopada 2012 r. (sygn. K 21/11, OTK ZU nr 10/A/2012, poz. 119) Trybunał orzekł o niekonstytucyjności normy niezapewniającej członkowi PZŁ, wobec którego zastosowano sankcję dyscyplinarną inną niż utrata członkostwa w PZŁ lub w kole łowieckim, gdy przewinienie i orzeczone za nie sankcja nie mają wyłącznie charakteru

wewnątrzorganizacyjnego, prawa do wniesienia odwołania do sądu, wskazując jednocześnie szereg uchybień w uregulowaniu postępowania dyscyplinarnego. Prawodawca wykonując ten wyrok wprowadził nowe zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej (zob. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo łowieckie, Dz. U. z 2014 r. poz. 228). Niniejszy wyrok – podobnie jak poprzedni – dowodzi, że prawo łowieckie, jako ustawa uchwalona przed wejściem w życie Konstytucji, nie zostało dostatecznie dostosowane do jej wymagań. Powinno to skłonić ustawodawcę nie do kolejnej fragmentarycznej nowelizacji, ale do poszukiwań i rozwiązań systemowych, które pozwolą dostosować cały model gospodarki łowieckiej i funkcjonowania podmiotów wykonujących tę gospodarkę do aktualnie obowiązujących norm konstytucyjnych. W tym wyroku Trybunał nie kwestionował bowiem samej procedury tworzenia obwodów łowieckich ani – co zaznaczono – nie oceniał każdego z osobna ograniczenia prawa własności nieruchomości objętych granicami obwodu łowieckiego. Stwierdził, że ograniczenia prawa własności związane z objęciem nieruchomości gruntowych granicami obwodu łowieckiego i wprowadzeniem na ich obszarze specjalnego reżimu administracyjnoprawnego, a w szczególności sposób ich wprowadzania oraz wykonywania niektórych uprawnień wynikających z prawa łowieckiego przez organy administracji i osoby trzecie, nie spełniają przesłanki odpowiedniej ochrony konstytucyjnie gwarantowanego prawa własności. Trybunał wykazał ponadto, że rozwiązania przyjęte w prawie łowieckim służąc ochronie konstytucyjnej wartości jaką jest ochrona środowiska, mają charakter paternalistyczny. Mając świadomość trudności zadania, przed którym stoi ustawodawca dostosowujący prawo łowieckie do rozstrzygnięcia TK z 10 lipca 2014 roku i jednocześnie w celu zapobieżenia powstaniu luki w prawie, uniemożliwiającej tworzenie nowych obwodów łowieckich oraz zmianę granic dotychczasowych obwodów orzekł, że art.27 prawa łowieckiego straci moc obowiązującą po 18 miesiącach od ogłoszenia w dzienniku ustaw przedmiotowego orzeczenia. Nie jest to ostatnie orzeczenie TK w sprawie zgodności prawa łowieckiego z Konstytucją. TK zajmie się przepisami dotyczącymi wykonywania polowania, regulujących problematykę odszkodowań za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne, przynależności przymusowej z woli ustawodawcy do PZŁ, nadzoru Ministra Środowiska nad PZŁ czy przepisów finansowych regulujących działalność finansową kół łowieckich i struktur PZŁ gdzie panuje niegospodarność, korupcja z uwagi na brak tych regulacji.

Załącznik 2

ODPIS

GODŁO PAŃSTWA

RZECZPOSPOLITA POLSKA

UNIwersytet Warszawski

Wydział Prawa i Administracji

DYPLOM
Roman Stanisław Stec

URODZONY DNIA 26 października 1955 R.
w Brodnicy

NA PODSTAWIE PRZEDSTAWIONEJ ROZPRAWY DOKTORSKIEJ
POD TYTUŁEM Gospodarka łowiecka a wykonywanie
prawa własności

ORAZ PO ZŁOŻENIU PRZEPISANYCH EGZAMINÓW UZYSKAŁ
STOPIEŃ NAUKOWY

DOKTORA

nauk prawnych w zakresie prawa

NADANY UCHWAŁĄ RADY Naukowej Instytutu Nauk
Prawno-Administracyjnych Uniwersytetu Warszawskiego
Z DNIA 15 maja 2000 R.

PROMOTOREM W PRZEWODZIE DOKTORSKIM BYŁ
dr hab. Paweł Czechowski, prof. UW

RECENZENTAMI W PRZEWODZIE DOKTORSKIM BYLI

prof. dr hab. Aleksander Lichorowicz

prof. dr hab. Andrzej Stelmachowski

Warszawa, 7 grudnia 2001 R.

DZIEKAN

REKTOR

prof. dr hab. Tadeusz Tomaszewski

prof. dr hab. Piotr Węgleński

NR 7134

Załącznik 3

Wykaz publikacji monograficznych, rozdziałów w pracach zbiorowych oraz artykułów w czasopismach naukowych i popularnonaukowych przed obroną pracy doktorskiej:

1. R. Stec, *Prawo łowieckie, omówienie ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie*, Wydawnictwo Świat, Warszawa 1996;
2. R. Stec, *Prawo łowieckie, znowelizowana ustawa Prawo łowieckie wraz z aktami wykonawczymi część I*, Wydawnictwo Świat, Warszawa 1997;
3. R. Stec, *Prawo łowieckie, znowelizowana ustawa Prawo łowieckie wraz z aktami wykonawczymi część II*, Wydawnictwo Świat, Warszawa 1997;
4. R. Stec, R. Kijanowski, E. Wojdyło, *Alkohol i Alkoholizm. Poradnik dla funkcjonariuszy Policji*, Warszawa 1994, Fundacja im. Stefana Batora i Biuro Prewencji KGP;
5. R. Stec, R. Kijanowski, E. Wojdyło, *Alkohol i Alkoholizm. Poradnik Policjanta*, Fundacja Batorego, Warszawa 1997;
6. R. Stec, A. Komar, J. Lewiński, R. Talik, *Poradnik dla PŚL, SPN, PSR i SL*, Warszawa 1999.

I. Zeszyty – Biblioteczka leśniczego.

7. R. Stec, zeszyt 47, *Stosowanie broni palnej i gazowej*, Wydawnictwo Świat, Warszawa 1995;
8. R. Stec, zeszyt 57, *Prywatyzacja w leśnictwie*, Wydawnictwo Świat, Warszawa 1995;
9. R. Stec, zeszyt 64, *Prawne aspekty odszkodowań łowieckich*, Wydawnictwo Świat, Warszawa 1996;
10. R. Stec, wybór, *Podstawowe akty prawne w leśnictwie*, Wydawnictwo Świat, Warszawa 1995.

II. Artykuły – Problemy Alkoholizmu, Prawo i Życie, Przyroda Polska, Parki Narodowe oraz Głos Lasu,

11. R. Stec, *System zapobiegania alkoholizmowi. Oczekiwania i praktyka*, Problemy Alkoholizmu Nr 1/95;

12. R. Stec, *Zadania policji w świetle obowiązującej ustawy*, Problemy Alkoholizmu Nr 8 i 9/94;
13. R. Stec, *Prawne aspekty policyjnych doprowadzeń osób nietrzeźwych do wytrzeźwienia*, Problemy Alkoholizmu Nr 3/95;
14. R. Stec, *Zlepek sprzeczności*, Prawo i Życie z 1990 r.;
15. R. Stec, *Z czym pójdą na łów*, Prawo i Życie z 1991 r.;
16. R. Stec, *Straż Parku Narodowego czuwa*, Parki Narodowe Nr 2/97;
17. R. Stec, *Straż Parku – rzeczywistość i oczekiwania*, Parki Narodowe Nr 4/96;
18. R. Stec, *Żubry i co dalej*, Przyroda Polska Nr 12/1986;
19. R. Stec, *Myślistwo a ochrona przyrody*, Przyroda Polska Nr 5/1986.

III. Artykuły – Las Polski.

20. R. Stec, *Metody zwalczania kłusownictwa*, Las Polski Nr 15-16/1985;
21. R. Stec, *Łowiectwo w świetle reformy gospodarczej*, Las Polski Nr 2/1986;
22. R. Stec, *Ekonomiczne aspekty gospodarki łowieckiej*, Las Polski Nr 8/1988;
23. R. Stec, *Turystyczne wyniszczanie lasu*, Las Polski Nr 14/1989;
24. R. Stec, *Ochrona zwierzyny prawo i praktyka*, Las Polski Nr 18/1989;
25. R. Stec, *Spokojnie o łowiectwie*, Las Polski Nr 7/1991;
26. R. Stec, *Zakres ochrony zwierzyny*, Las Polski Nr 17/1992;
27. R. Stec, *Redukowanie drapieżników w obwodach łowieckich*, Las Polski Nr 23/1992;
28. R. Stec, *Myślenie jako postać działania w łowiectwie*, Las Polski Nr 9/1993;
29. R. Stec, *Tryb i zasady postępowania odszkodowawczego w gospodarce łowieckiej*, Las Polski Nr 14/1993;
30. R. Stec, *Dozwolone sposoby polowania*, Las Polski Nr 19/1993;
31. R. Stec, *Turystyka leśna*, Las Polski Nr 23/1993;
32. R. Stec, *Łowiectwo a gospodarka leśna*, Las Polski Nr 1/1994;
33. R. Stec, *Instrumenty prawne zapobiegania szkodom łowieckim*, Las Polski Nr 2/1994;
34. R. Stec, *Propozycje nowej regulacji ustawowej w zakresie prawa łowieckiego*, Las Polski Nr 4/1994;
35. R. Stec, *Zadania administracji rządowej i samorządowej w zakresie łowiectwa – 1*, Las Polski Nr 14/1994;
36. R. Stec, *Zadania administracji rządowej i samorządowej w zakresie łowiectwa – 2*, Las Polski Nr 14/1994;

37. R. Stec, *Łowiectwo a ochrona przyrody*, Las Polski Nr 18/1994;
38. R. Stec, *Zadania Policji w świetle przepisów ustaw o ochronie przyrody, o lasach i o hodowli ochronie zwierząt łownych i prawie łowieckim*, Las Polski Nr 19/1994;
39. R. Stec, *Czy istnieje w Polsce świadomość ekologiczna*, Las Polski Nr 21/1994;
40. R. Stec, *Ewolucja pojęć na temat łowiectwa*, Las Polski Nr 22/1994;
41. R. Stec, *Etyka a łowiectwo*, Las Polski Nr 24/1994;
42. R. Stec, *Spór o łowiectwo - 1*, Las Polski nr 1/1995;
43. R. Stec, *Spór o łowiectwo – 2*, Las Polski Nr 4/1995;
44. R. Stec, *Sądownictwo łowieckie*, Las Polski Nr 5/1995;
45. R. Stec, *Straż Leśna – Rzeczywistość i oczekiwania*, Las Polski Nr 15-16/1995;
46. R. Stec, *Prawne aspekty weterynaryjnej ochrony zwierząt łownych*, Las Polski Nr 18/1995;
47. R. Stec, *Przepisy karne w prawie łowieckim*, las Polski Nr 2, 3 i 4/1996;
48. R. Stec, *Prawne aspekty odszkodowań łowieckich*, Las Polski Nr 2 i 3/1997;
49. R. Stec, *Koncesje w prawie łowieckim*, Las Polski nr 11 i 12/1997,
50. R. Stec, *Dostosowanie polskiego prawa łowieckiego do prawa Unii Europejskiej*, Las Polski Nr 12/1999;
51. R. Stec, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej a prawo łowieckie*, Las Polski Nr 15-16/1999;
52. R. Stec, *Sprawa własności a gospodarka łowiecka*, Las Polski Nr 21/1999;
53. R. Stec, B. Szczytowska, *Gospodarka łowiecka w Wielkiej Brytanii*, Las Polski Nr 22/1999;
54. R. Stec, B. Szczytowska, *Gospodarka łowiecka w prawie norweskim*, Las Polski Nr 23/1999;
55. R. Stec, *Podstawy prawne tworzenia obwodów łowieckich*, Las Polski Nr 1, 2/2000.

IV. Artykuły – Łowiec Polski.

56. R. Stec, *Skuteczność = współdziałanie*, Łowiec Polski Nr 3/1986;
57. R. Stec, *Dostosowanie polskiego prawa łowieckiego do prawa Unii Europejskiej*, Łowiec Polski Nr 9/1999;
58. R. Stec, *Prawo łowieckie historia i teraźniejszość - 1*, Łowiec Polski Nr 4/2000;
59. R. Stec, *Prawo łowieckie historia i teraźniejszość*, Łowiec Polski Nr 5/2000;

60. R. Stec, *Szkody łowieckie w orzecznictwie Sądu Najwyższego*, Łowiec Polski Nr 6, 7 i 8/2000.

Wykaz publikacji monograficznych i rozdziałów w opracowaniach zbiorowych i artykułów w czasopismach punktowanych z listy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, po obronie pracy doktorskiej, autorstwa dr Romana Steca.

1. R. Stec, *Prawo łowieckie Historia i teraźniejszość*, Agencja Reklamowo-Wydawnicza Arkadiusz Grzegorzczak, Warszawa 1998;
2. R. Stec, *Prawo łowieckie dla leśników i myśliwych część I* – recenzenci: prof. dr hab. A. Stelmachowski oraz prof. dr hab. A. Lichorowicz, Wydawnictwo Świat, Warszawa 2001;
3. R. Stec, *Prawne aspekty gospodarki łowieckiej*, Wydawnictwo C.F. Müller, Warszawa 2002;
4. R. Stec, *Łowiectwo w prawie polskim i europejskim*, Wydawnictwo C.F. Müller, Warszawa 2002;
5. R. Stec, *Łowiectwo w prawie europejskim*, Wydawnictwo Aspra, Warszawa 2006 – recenzenci: prof. dr hab. P. Czechowski oraz prof. dr hab. J. Paśnik;
6. R. Stec, *Prawo łowieckie wybrane aspekty prawnoporównawcze*, Wydawnictwo Bellona, Aspra, Warszawa 2009 – recenzenci: prof. dr hab. B. Wierzbowski oraz prof. dr hab. B. Rakoczy;
7. R. Stec, *Postępowanie Administracyjne. Wybór i opracowanie źródeł.*, Wydawnictwo Aspra, Warszawa 2010 - recenzenci: prof. dr hab. J. Paśnik oraz prof. dr hab. K. Warchałowski.;
8. R. Stec, *Uprawianie łowiectwa i prowadzenie gospodarki łowieckiej. Uwarunkowania administracyjnoprawne, cywilnoprawne i organizacyjne.* Wolters Kluwer, Warszawa 2012, recenzent: prof. dr hab. M. Górski;
9. R. Stec, *Straże w służbie ochrony przyrody. Straż Leśna, Łowiecka, Rybacka i Parków Narodowych. Pozycja ustrojowa oraz miejsce w systemie organizacyjnoprawnym bezpieczeństwa i porządku publicznego*, Wolters Kluwer, Warszawa 2014; recenzent: prof. dr hab. Z. Cieślak;
10. R. Stec, *Administracja publiczna i prawo administracyjne*, w pracy zbiorowej pod redakcją prof. dr hab. Marka Chmaja *Prawo administracyjne: część ogólna*, Wydawnictwo WSHiP im. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa 2003, recenzent prof. dr hab. J. Sobczak,

11. R. Stec, I. Rosińska, *Postępowanie administracyjne. Wybór i opracowanie źródeł*, Wydawnictwo Aspra, Warszawa 2006;
12. R. Stec, *Regulacje szkód łowieckich w prawie polskim i europejskim*, w pracy zbiorowej pod redakcją naukową prof. dr hab. Jacka Zielińskiego pt. „Studia nad ustrojoznastwem i administracją”, Siedlce 2007, recenzent prof. dr hab. A. Chodubski;
13. R. Stec, I. Rosińska, A. Dajnowska, *Postępowanie administracyjne i sądownoadministracyjne*, Wydawnictwo Aspra, Warszawa 2007, recenzent prof. dr hab. K. Warchałowski;
14. R. Stec, red., *Prawne formy działalności administracji publicznej*, Wydawnictwo Aspra, Warszawa 2008, recenzent prof. dr hab. K. Warchałowski i prof. dr hab. J. Paśnik;
15. R. Stec, J. Bucińska, D. Strus, *Samorząd terytorialny w Polsce, wybrane zagadnienia ustroju i działalności*, Wydawnictwo Aspra, Warszawa 2009, recenzent prof. dr hab. S. Fundowicz;
16. R. Stec, *Uprawnienia i zadania administracji publicznej i PZŁ w zakresie gospodarki łowieckiej* w: E. Ura, J. Stelmasiak, St. Pieprzny red. *Człowiek a Środowisko. Aspekty Prawno-Społeczne*, Rzeszów 2010;
17. R. Stec, J. Izdebski, *Następstwo procesowe w postępowaniu administracyjnym* w: J. Niczyporuk red. *Teoria Administracji i Prawa Administracyjnego*, Księga Pamiątkowa Profesora Stefana Jerzego Langroda, Paryż 2011, recenzent prof. dr hab. Z. Niewiadomski;
18. R. Stec, J. Bucińska, *Zasady gospodarki łowieckiej, na podstawie przepisów ustawy Prawo łowieckie* w: M. Górski, J. Bucińska, M. Niedziółka, R. D. Strus, R. Stec red. *Administracja publiczna - człowiek a ochrona środowiska. Zagadnienia społeczno-prawne*, Wolters Kluwer Warszawa 2011, recenzent: prof. dr hab. Z. Cieślak;
19. R. Stec, *Postępowanie z hartami i ich mieszkańcami w stosunku do których sądy powszechne orzekły ich przepadek na rzecz Skarbu Państwa*, w: M. Rudnicki, A. Haładaj, K. Sobieraj red. *Europeizacja Prawa Ochrony Środowiska*, KUL, Lublin 2011, recenzenci: prof. dr hab. S. Wrzosek i prof. dr hab. J. Łukasiewicz;
20. R. Stec, Z. Kapiński, *Problematyka szkód łowieckich w orzecznictwie sądów polskich i Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości- wybrane aspekty prawnoporównawcze* w: R. Stec, J. Bucińska, D. Strus red. *Rola Samorządu Terytorialnego w Prawnym Systemie Ochrony Środowiska*, Aspra, Warszawa 2008, recenzent prof. dr hab. M. Chmaj;
21. R. Stec, *Prawo wykonywania polowania w świetle prawa i praktyki* w: J. Bucińska, M. Niedziółka, R. Stec, *Zadania administracji rządowej i samorządowej w zakresie ochrony*

przyrody, gospodarki leśnej, łowieckiej oraz ochrony środowiska, Aspra, Warszawa 2009, recenzent: ks. Prof. dr hab. K. Warchałowski;

22. R. Stec, *Gospodarka łowiecka a wykonywanie prawa własności* w: E. Szukiel red. *Łowiectwo w badaniach krajowych XX wieku*, IBL, Warszawa 2001;

23. R. Stec, *Wykonywanie zadań publicznych przez podmioty niepubliczne zakresie łowiectwa na przykładzie działalności stowarzyszeń- PZŁ*, publikacja w monografii pod red. E. Ury, St. Pieprznego i J. Stelmasiaka pt. „Ocena modelu prawnego organizacji ochrony środowiska w Polsce i na Słowacji”- wydawnictwo Uniwersytet Rzeszowski Rzeszów 2012;

24. R. Stec, *Wykonywanie zadań publicznych zakresu łowiectwa na przykładzie działalności wojewody, Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, Inspekcji Weterynaryjnej oraz dyrektorów parków narodowych* w: M. Górski, R. Stec, M. Niedziółka, D. Strus, red., *Administracja publiczna a ochrona przyrody, zagadnienia ekonomiczne społeczne i prawne*, Wydawnictwo UPH, Siedlce 2012, recenzent prof. dr hab. Z. Cieślak;

25. R. Stec, *Problematyka szkód powodowanych przez zwierzęta łowne i prawnie chronione*, w: M. Górski, R. Stec, M. Niedziółka, D. Strus, red., *Administracja publiczna a ochrona przyrody. Zagadnienia ekonomiczne, społeczne i prawne*, Wydawnictwo UPH, Siedlce 2012, recenzent prof. dr hab. Z. Cieślak;

26. K. Motyka, R. Stec, red. *Socjologia Administracji in statu nascendi*, Warszawa 2013, recenzent: dr hab. M. Jędrzejko;

27. B. Rakoczy, R. Stec, A. Woźniak, *Prawo łowieckie. Komentarz.*, Wolters Kluwer, Warszawa 2014;

28. R. Stec, *Straże w służbie ochrony przyrody*, w: A. Kazimierska-Patrzyzna, M. Król, red. *Problemy wdrażania systemu Natura 2000 w Polsce*, Szczecin-Łódź-Poznań 2013, recenzent prof. dr hab. M. Górski;

29. R. Stec, *Uwarunkowania Prawne i Organizacyjne Likwidacji Kopalń na przykładzie Kopalń Siarki oraz rekultywacja terenów kopalnianych* w: G. Dobrowolski, G. Radecki, red., *Prawna regulacja geologii i górnictwa w Polsce w Czechach i na Słowacji. Wybrane zagadnienia*, Katowice 2014, recenzent: prof.dr hab. L. Zacharko;

30. R. Stec, *Uprawnienia administracji publicznej Ukrainy w zakresie łowiectwa*, w druku, ukaże się do końca 2014 r. - rozdział w książce pokonferencyjnej;

31. R. Stec, hasła do *Wielkiej Encyklopedii Prawa*, Łowiectwo/gospodarka łowiecka, Myśliwy, Polowanie, Polski Związek Łowiecki, Państwowa Straż Łowiecka, w druku;

32. R. Stec, *Postępowanie dyscyplinarne wobec członków PZŁ na podstawie ustawy Prawo łowieckie*, Wydawnictwo UMK, Toruń 2014, w druku - rozdział w książce pokonferencyjnej;
33. R. Stec, *Wybrane aspekty polityki Rzeczypospolitej Polskiej w gospodarowaniu populacjami zwierząt łownych*, Wydawnictwo UPH, Siedlce, w druku, ukaże się w 2014;
34. R. Stec, *Samorząd terytorialny. Wybrane aspekty socjologiczno-ustrojowe*, PUG nr 8/2014 ,
35. R. Stec, *Język prawny i prawniczy w legislacji*, PUG Nr 5 /2014;
36. R. Stec, *Koncesje w prawie łowieckim*, PUG Nr 9/97;
37. R. Stec, *Prawo wykonywania polowania*, PUG Nr 10/97;
38. R. Stec, *Model organizacyjno-prawny gospodarki łowieckiej*, PUG Nr 11/99;
39. R. Stec, *Tworzenie obwodów łowieckich. Podstawy Prawne*, PUG 10/2000;
40. R. Stec, *Prawne aspekty odszkodowań łowieckich w Polsce i w wybranych krajach europejskich*, Łowiec Polski Nr 11/2000;
41. R. Stec, *Prawne aspekty odszkodowań łowieckich*, PUG Nr 10/1996;
42. R. Stec, *Zezwolenia w polskim prawie łowieckim*, Łowiec Polski Nr 2/2002,
43. R. Stec, *Łowiectwo w krajach Unii Europejskiej – Hiszpania*, Łowiec Polski Nr 3/2002,
44. R. Stec, *Łowiectwo w krajach Unii Europejskiej: Niemcy i Austria*, Łowiec Polski Nr 3/2002,
45. R. Stec, *Łowiectwo w krajach Unii Europejskiej – Wielka Brytania*, Łowiec Polski Nr 6/2002.;
46. R. Stec, *Prawo łowieckie w Republice Włoskiej*, Las Polski Nr 10/2000;
47. R. Stec, A. Woźniak, *Task Performance By Public Entities In case Of Polish Hunting Association*, w: E. Ura, J. Stelmasiak, St. Pieprzny, w: *Assessment Of Legal Model Of Environmental Protection in Poland and Slovakia. Posudenie modelu pravnej ochrony zivotego prostredia v Polsku a na Slovensku*, Kosice 2013, reviewers: M. Bujnakova i A. Romanova;
48. R. Stec, Ł. Ciołek, *Działalność straży przyrodniczych w Polsce, Czechach i na Słowacji oraz ich uprawnienia*, rozdział w książce pokonferencyjnej, w druku, ukaże się w 2014 roku;
49. R. Stec, *Uwagi o języku prawnym i prawniczym oraz o legislacji*, rozdział w książce pokonferencyjnej, w druku, ukaże się w 2014 roku;

50. R. Stec, Ł. Ciołek, M. Filipiuk, *Nadzór Policji nad strażami przyrodniczymi (PSŁ, PSR, SL i SPN). Uwarunkowania prawne sprawowanego nadzoru.*, w druku, ukaże się w 2014r.;

51. R. Stec, Ł. Ciołek, M. Filipiuk, *Wilkopy w Polsce. Uwarunkowania prawne ich funkcjonowania w środowisku przyrodniczym oraz ich eliminacji ze środowiska przyrodniczego.*, w druku, ukaże się w 2014r.;

52. R. Stec, Ł. Ciołek, M. Filipiuk, *Konflikty społeczne w środowiskach wiejskich, których skutkiem są szkody powodowane przez wilki i ich mieszkańce, rysie i niedźwiedzie w stadach zwierząt gospodarskich, a także szkody powodowane przez żubry i bobry w uprawach i płodach rolnych a także w lasach oraz jaka jest rola prawa w łagodzeniu tych konfliktów.*, w druku, ukaże się w 2014r.;

Załącznik 4

Opracowania książkowe- monografie i rozdziały w pracach zbiorowych oraz artykuły, będące osiągnięciami naukowymi autora z uwagi na fakt, że praktycznie nikt nie zajmuje się tymi problemami dotyczącymi prawnych aspektów łowiectwa w Polsce i w niektórych krajach europejskich od strony teoretycznej i porównawczej, które należałoby poddać ocenie. W opracowaniach tych przewija się głównie problematyka administracyjnoprawna, ochronna regulowana prawem sektorowym takim jak np.: prawo łowieckie, prawo leśne czy prawo ochrony przyrody. Charakterystyki najważniejszych opracowań monograficznych oraz komentarzowych zawarte są w załączniku 1 pkt. 4, 5 i 6 natomiast w pkt. 7 zawarte są wnioski de lege ferenda skierowane do ustawodawcy polskiego i dotyczą propozycji zmian w prawie łowieckim natomiast w odniesieni do straży przyrodniczych proponuje się zmiany w ustawie o lasach, w ustawie o ochronie przyrody oraz w ustawie o rybactwie śródlądowym i ustawie Prawo łowieckie.

1. R. Stec, *Prawo łowieckie dla leśników i myśliwych część I*, Wydawnictwo Świat, Warszawa 2001, recenzenci: prof. dr hab. A. Stelmachowski oraz prof. dr hab. A. Lichorowicz;
2. R. Stec, *Prawne aspekty gospodarki łowieckiej*, Wydawnictwo C.F. Müller, Warszawa 2002;
3. R. Stec, *Łowiectwo w prawie polskim i europejskim*, Wydawnictwo C.F. Müller, Warszawa 2002;
4. R. Stec, *Łowiectwo w prawie europejskim*, Wydawnictwo Aspra, Warszawa 2006, recenzenci: prof. dr hab. P. Czechowski oraz prof. dr hab. J. Paśnik;
5. R. Stec, *Prawo łowieckie wybrane aspekty prawnoporównawcze*, Wydawnictwo Bellona, Aspra, Warszawa 2009, recenzenci: prof. dr hab. B. Wierzbowski oraz prof. dr hab. B. Rakoczy;
6. R. Stec, *Uprawianie łowiectwa i prowadzenie gospodarki łowieckiej. Uwarunkowania administracyjnoprawne, cywilnoprawne i organizacyjne.*, Wolters Kluwer, Warszawa 2012, recenzent: prof. dr hab. M. Górski;
7. R. Stec, *Straże w służbie ochrony przyrody. Straż Leśna, Łowiecka, Rybacka i Parków Narodowych. Pozycja ustrojowa oraz miejsce w systemie organizacyjnoprawnym bezpieczeństwa i porządku publicznego*, Wolters Kluwer, Warszawa 2014; recenzent: prof. dr hab. Z. Cieślak- książka habilitacyjna;

8. R. Stec, *Administracja publiczna i prawo administracyjne*, w pracy zbiorowej pod redakcją prof. dr hab. Marka Chmaja *Prawo administracyjne: część ogólna*, Wydawnictwo WSHiP im. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa 2003, recenzent: prof. dr hab. J. Sobczak;
9. R. Stec, red., *Prawne formy działalności administracji publicznej*, Wydawnictwo Aspra, Warszawa 2008, recenzenci: prof. dr hab. K. Warchałowski i prof. dr hab. J. Paśnik;
10. R. Stec, J. Bucińska, D. Strus, red., *Samorząd terytorialny w Polsce, wybrane zagadnienia ustroju i działalności*, Wydawnictwo Aspra, Warszawa 2009, recenzent: prof. dr hab. S. Fundowicz;
11. R. Stec, *Uprawnienia i zadania administracji publicznej i PZŁ w zakresie gospodarki łowieckiej* w: E. Ura, J. Stelmasiak, St. Pieprzny red. *Człowiek a Środowisko. Aspekty Prawno-Społeczne*, Rzeszów 2010;
12. R. Stec, *Postępowanie z hartami i ich mieszkańcami w stosunku do których sądy powszechne orzekły ich przepadek na rzecz Skarbu Państwa*, w: M. Rudnicki, A. Haładyj, K. Sobieraj red. *Europeizacja Prawa Ochrony Środowiska*, KUL, Lublin 2011, recenzenci: prof. dr hab. S. Wrzosek i prof. dr hab. J. Łukasiewicz;
13. R. Stec, *Prawo wykonywania polowania w świetle prawa i praktyki* w: J. Bucińska, M. Niedziółka, R. Stec, *Zadania administracji rządowej i samorządowej w zakresie ochrony przyrody, gospodarki leśnej, łowieckiej oraz ochrony środowiska*, Aspra, Warszawa 2009, recenzent: ks. Prof. dr hab. K. Warchałowski;
14. R. Stec, *Wykonywanie zadań publicznych przez podmioty niepubliczne w zakresie łowiectwa na przykładzie działalności stowarzyszeń- PZŁ*, publikacja w monografii pod red. E. Ury, St. Pieprznego i J. Stelmasiaka pt. „Ocena modelu prawnego organizacji ochrony środowiska w Polsce i na Słowacji”- wydawnictwo Uniwersytet Rzeszowski Rzeszów 2012;
15. R. Stec, *Wykonywanie zadań publicznych zakresu łowiectwa na przykładzie działalności wojewody, Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, Inspekcji Weterynaryjnej oraz dyrektorów parków narodowych* w: M. Górski, R. Stec, M. Niedziółka, D. Strus, red., *Administracja publiczna a ochrona przyrody, zagadnienia ekonomiczne społeczne i prawne*, Wydawnictwo UPH, Siedlce 2012, recenzent prof. dr hab. Z. Cieślak;
16. R. Stec, *Problematyka szkód powodowanych przez zwierzęta łowne i prawnie chronione*, w: M. Górski, R. Stec, M. Niedziółka, D. Strus, red., *Administracja publiczna a ochrona przyrody. Zagadnienia ekonomiczne, społeczne i prawne*, Wydawnictwo UPH, Siedlce 2012, recenzent prof. dr hab. Z. Cieślak;
17. K. Motyka, R. Stec, red. *Socjologia Administracji in statu nascendi*, Warszawa 2013, recenzent: dr hab. M. Jędrzejko;

18. B. Rakoczy, R. Stec, A. Woźniak, *Prawo łowieckie. Komentarz.*, Wolters Kluwer, Warszawa 2014;
19. R. Stec, *Straże w służbie ochrony przyrody*, w: A. Kazimierska-Patrzyzna, M. Król, red. *Problemy wdrażania systemu Natura 2000 w Polsce*, Szczecin-Łódź-Poznań 2013, recenzent: prof. dr hab. M. Górski;
20. R. Stec, *Uwarunkowania Prawne i Organizacyjne Likwidacji Kopalń na przykładzie Kopalń Siarki oraz rekultywacja terenów kopalnianych* w: G. Dobrowolski, G. Radecki, red., *Prawna regulacja geologii i górnictwa w Polsce w Czechach i na Słowacji. Wybrane zagadnienia*, Katowice 2014;
21. R. Stec, *Samorząd terytorialny. Wybrane aspekty socjologiczno-ustrojowe*, PUG Nr 8/2014 ,
22. R. Stec, *Język prawny i prawniczy w legislacji*, PUG Nr 5 /2014;
23. R. Stec, *Koncesje w prawie łowieckim*, PUG Nr 9/97;
24. R. Stec, *Prawo wykonywania polowania*, PUG Nr 10/97;
25. R. Stec, *Model organizacyjno-prawny gospodarki łowieckiej*, PUG Nr 11/99;
26. R. Stec, *Tworzenie obwodów łowieckich. Podstawy Prawne*, PUG Nr 10/2000;
27. R. Stec, *Prawne aspekty odszkodowań łowieckich w Polsce i w wybranych krajach europejskich*, *Łowiec Polski* Nr 11/2000;
28. R. Stec, *Prawne aspekty odszkodowań łowieckich*, PUG Nr 10/1996;
29. R. Stec, *Zezwolenia w polskim prawie łowieckim*, *Łowiec Polski* Nr 2/2002,
30. R. Stec, *Łowiectwo w krajach Unii Europejskiej – Hiszpania*, *Łowiec Polski* Nr 3/2002,
31. R. Stec, *Łowiectwo w krajach Unii Europejskiej: Niemcy i Austria*, *Łowiec Polski* Nr 3/2002,
32. R. Stec, *Łowiectwo w krajach Unii Europejskiej – Wielka Brytania*, *Łowiec Polski* Nr 6/2002.;
33. R. Stec, *Prawo łowieckie w Republice Włoskiej*, *Las Polski* Nr 10/2000;
34. R. Stec, *Postępowanie Administracyjne. Wybór i opracowanie źródeł.*, Wydawnictwo Aspra – Warszawa 2010 - recenzenci: prof. dr hab. J.Paśnik i prof. dr hab. K.Warchałowski.;

Załącznik 5

Informacja o promotorze i recenzentach w przewodzie doktorskim.

Promotorem w przewodzie doktorskim był prof.zw. dr hab. Paweł Czechowski-kierownik Katedry Prawa Rolnego i Systemu Ochrony Żywności w Instytucie Nauk Prawnoadministracyjnych WPiA Uniwersytetu Warszawskiego. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli: prof. zw. dr hab. Andrzej Stelmachowski, WPiA Uniwersytetu Warszawskiego i prof. zw. dr hab. Aleksander Lichorowicz, WPiA Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Załącznik 6

Informacja o zatrudnieniu w szkołach wyższych i aktualnym miejscu pracy.

- 2000-2003 – Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie na stanowisku adiunkta,
- 2000-2001 – Wydział Leśny SGGW w Warszawie – zlecenie,
- 2001-2003 – Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. R. Łazarskiego w Warszawie – adiunkt,
- 2003-2007 – Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie – adiunkt,
- 2007-2008 – Wyższa Szkoła Administracyjno-Społeczna w Warszawie – adiunkt,
- 2005 – Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Wydział Zarządzania Instytut Administracji Samorządu i Prawa – adiunkt - akt mianowania i od 1 listopada 2013 r. Wydział Przyrodniczy;
- 2008–2011 Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa i Ochrony w Warszawie – adiunkt – umowa o pracę,
- 2010- 30 września 2014 r., WPiA Uniwersytet Rzeszowski adiunkt – umowa o pracę.

Załącznik 7

Udział w ważniejszych konferencjach naukowych

- 1) wrzesień 2008, Siedlce, Rola samorządu terytorialnego w prawnym systemie ochrony środowiska;
- 2) maj 2010, Chlewiska, Administracja publiczna, człowiek a ochrona środowiska-zagadnienia społeczno-prawne;
- 3) październik 2010, Chlewiska, Socjologia Administracji- In statu nascendi;
- 4) czerwiec 2001, IBL Warszawa, Łowiectwo w badaniach krajowych w XX wieku;
- 5) maj 2011, Lublin, Zjazd Katedr Prawa Ochrony Środowiska. Dekada harmonizacji w prawie ochrony środowiska;
- 6) wrzesień 2010, Iwonicz – Rzeszów, Człowiek a Środowisko. Aspekty prawno-społeczne;
- 7) wrzesień 2011, Paryż, Teoria Instytucji Prawa Administracyjnego, konferencja poświęcona Profesorowi Jerzemu Stefanowi Langrodowi;
- 8) październik 2012, Urszulin, Administracja Publiczna a ochrona przyrody-zagadnienia ekonomiczne, społeczne i prawne;
- 9) maj 2012, Iwonicz-Koszyce, Ocena prawa ochrony środowiska w Polsce i na Słowacji;
- 10) kwiecień 2012, Kraków, Wpływ przemian cywilizacyjnych na administrację i prawo administracyjne;
- 11) wrzesień 2013, Korczyce, XIV polsko-czesko-słowacka konferencja - Prawo Ochrony Środowiska pt. "Prawne zasady ochrony Środowiska w związku z gospodarowaniem jego zasobami geologicznymi";
- 12) kwiecień 2013, Szczecin, Problemy wdrażania systemu natura 2000 w Polsce;
- 13) czerwiec 2013, Lwów, Umiejdzynarodawianie działań administracji, będących następstwem procesów globalizacyjnych charakterystycznych dla współczesnego świata;
- 14) czerwiec 2014, Gdańsk-Karlskrona, Organizacja administracji publicznej z perspektywy powierzonych jej zadań;
- 15) maj 2014, Toruń, Zjazd Katedr Prawa Ochrony Środowiska - Prawne aspekty gospodarowania zasobami środowiska;
- 16) maj 2014, Siedlce, Wokół języka i prawa. Fakty dawne i współczesne;
- 17) wrzesień 2014 Karkonosze, XV polsko-czesko-słowacka konferencja pt: "Aktualne kwestie prawa ochrony środowiska w Republice Czeskiej, Polsce i na Słowacji".

Załącznik 8

Komunikat Nr 17 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2010 roku o przyznanych środkach finansowych na działalność wspomagającą badania w 2009 roku (Dz.Urz. MNiSW z dnia 1.12. 2010r.) - dofinansowanie publikacji w kwocie 16800 zł pt. "Prawo Łowieckie. Wybrane aspekty prawnoporównawcze" Bellona, Warszawa 2009 r.

Załącznik 9

Prowadzenie prac magisterskich i licencjackich.

W okresie od 1 października 2000 roku -od dnia zatrudnienia w szkołach wyższych pod moim kierunkiem 31 osób napisało prace magisterskie (12 osób w Wyższej Szkole Ekologii i Zarządzania w Warszawie i 19 osób na UPH w Siedlcach). Prace licencjackie pod moim kierunkiem napisało na UPH w Siedlcach 38 osób oraz 60 osób w Wyższej Szkole Menedżerskiej w Warszawie. Łącznie pod moim kierunkiem napisało prace magisterskie i licencjackie 129 osób.

Załącznik 10

Informacja o niektórych wykorzystanych opracowaniach autorstwa Romana Steca przez innych autorów (są to wybrane przykłady- jest ich dużo więcej).

- 1) J. Ciechanowicz- McLean red. *Polskie prawo ochrony przyrody*, Warszawa 2006;
- 2) J. Ciechanowicz –McLean, *Prawo i polityka ochrony środowiska*, Warszawa 2008;
- 3) B. Rakoczy, *Ciężar dowodu w polskim prawie ochrony środowiska*, Warszawa 2010;
- 4) B. Rakoczy, *glosa do uchwały SN z dnia 7.12. 2008,Z.12,POZ.136*, Przegląd prawa Ochrony Środowiska,1/2011;
- 5) W. Radecki red., *Instytucje Prawa Ochrony Środowiska*, Warszawa 2010;
- 6) W. Radecki, *Prawo łowieckie. Komentarz*, Warszawa 2005;
- 7) W. Radecki, *Prawo łowieckie. Komentarz*, Warszawa 2007;
- 8) W. Radecki, *Prawo łowieckie. Komentarz*, Warszawa 2008;
- 9) W. Radecki, *Prawo łowieckie. Komentarz*, Warszawa 2010;
- 10) W. Radecki, *Prawo łowieckie. Komentarz*, Warszawa 2012;
- 11) W. Radecki, *Prawo łowieckie. Komentarz*, Warszawa 2014;
- 12) M. Tabernacka, R. Raszevska-Skałeczka red. *Plaszczyzny konfliktów w administracji publicznej*, Warszawa 2010;
- 13) F. NuBlein, *Łowiectwo*, Łódź 2007;
- 14) M. Goetel, *Sytuacja zwierząt w prawie cywilnym*, Wolters Kluwer 2013;
- 15) *Encyklopedia Leśna*, Warszawa 2014, dział Łowiectwo- wykorzystano R. Stec, *Prawo łowieckie., Historia i teraźniejszość*, Warszawa 1998;
- 16) M. Górski red., *Prawo ochrony różnorodności biologicznej*, Warszawa 2013;
- 17) Z. Bukowski, E.,K., Czech, K. Karpus, B. Rakoczy, *Prawo Ochrony Środowiska. Komentarz*, Warszawa 2013;
- 18) J. Stochlak, M. Podolak, *Ochrona środowiska w Polsce: studium prawno-politologiczne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2006 s.447;
- 19) J. Gospodarek, *Prawo turystyczne w zarysie*, Oficyna Wydawnicza Branta, 2003, s.323;
- 20) M. Bitner, *Pochodne instrumenty finansowe w zarządzaniu długiem publicznym jednostek samorządu terytorialnego*, Samorząd Terytorialny 2009 nr 4 s. 44-54 ;
- 21) P. Kubiński, *Działalność gospodarcza w zakresie ochrony osób i mienia i jej koncesjonowanie*, Wolters Kluwer Polska, 2008, s.126;
- 22) M. Micińska-Brojek, *Łowiectwo. Aspekt humanitarno-prawny*, Poznań 2014;

- 23) M. Flis, Z. Galicki, *Złamanie kończyny u sarny – opis przypadku*, Życie Weterynaryjne 2013;
- 24) B. Pawłowska, I. Seredocha, *Wybrane metody doskonalenia usług publicznych*, Prace Naukowe AJD w Częstochowie, 2012, z. VI;
- 25) M. Chudzicka-Popek, *Uwarunkowania prawne w zakresie zarządzania populacjami zwierząt łownych*, Ochrona Środowiska i Zasobów Naturalnych, Nr 49/2011;
- 26) M. Pyrciak, *Własność w łowiectwie*, czasopismo: Własność - idea, instytucje, ochrona, Wrocław 2009;
- 27) B. Rakoczy, R. Stec, A. Woźniak, *Prawo łowieckie. Komentarz*, Warszawa 2014;
- 28) Uchwała Nr19/1349/2012, Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu z dnia 30.10.2012 r., Dz. Urz. Województwa Wielkopolskiego, poz.5863 z 7.12.2012;
- 29) M. Kościelniak-Marszał, *Łowiecki język prawny*, *Investigationes Linguisticae* Vol. XXVIII, 2013;
- 30) Uchwała Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2012 r. I KZP 4/12 - system Informacji Prawnej LEX OMEGA;
- 31) Wyrok TK z uzasadnieniem, sygn. P 19/13 z dnia 10 lipca 2014 roku, publ. w Dz. U z 21 lipca 2014 roku, poz.951;
- 32) Encyklopedia Leśna, www.encyklopedialesna.pl;
- 33) M. Chudzicka-Popek, *Uwarunkowania prawne w zarządzaniu populacjami zwierząt łownych*, Ochrona Środowiska i Zasobów Naturalnych Nr 49/2011;
- 34) Wyrok WSA w Olsztynie, sygn. IISA/OI 377/14 z uzasadnieniem;
- 35) Wyrok WSA w Olsztynie, sygn. II SAB/OI53/14 z uzasadnieniem;
- 36) Wyrok WSA w Lublinie, sygn. IISAB/Lu 51/14 z uzasadnieniem;
- 37) Postanowienie WSA w Lublinie, SG. II SA/Lu 1004/13, z uzasadnieniem;
- 38) Wyrok WSA w Warszawie, sygn. IISAB/Wa632/13 z uzasadnieniem.

